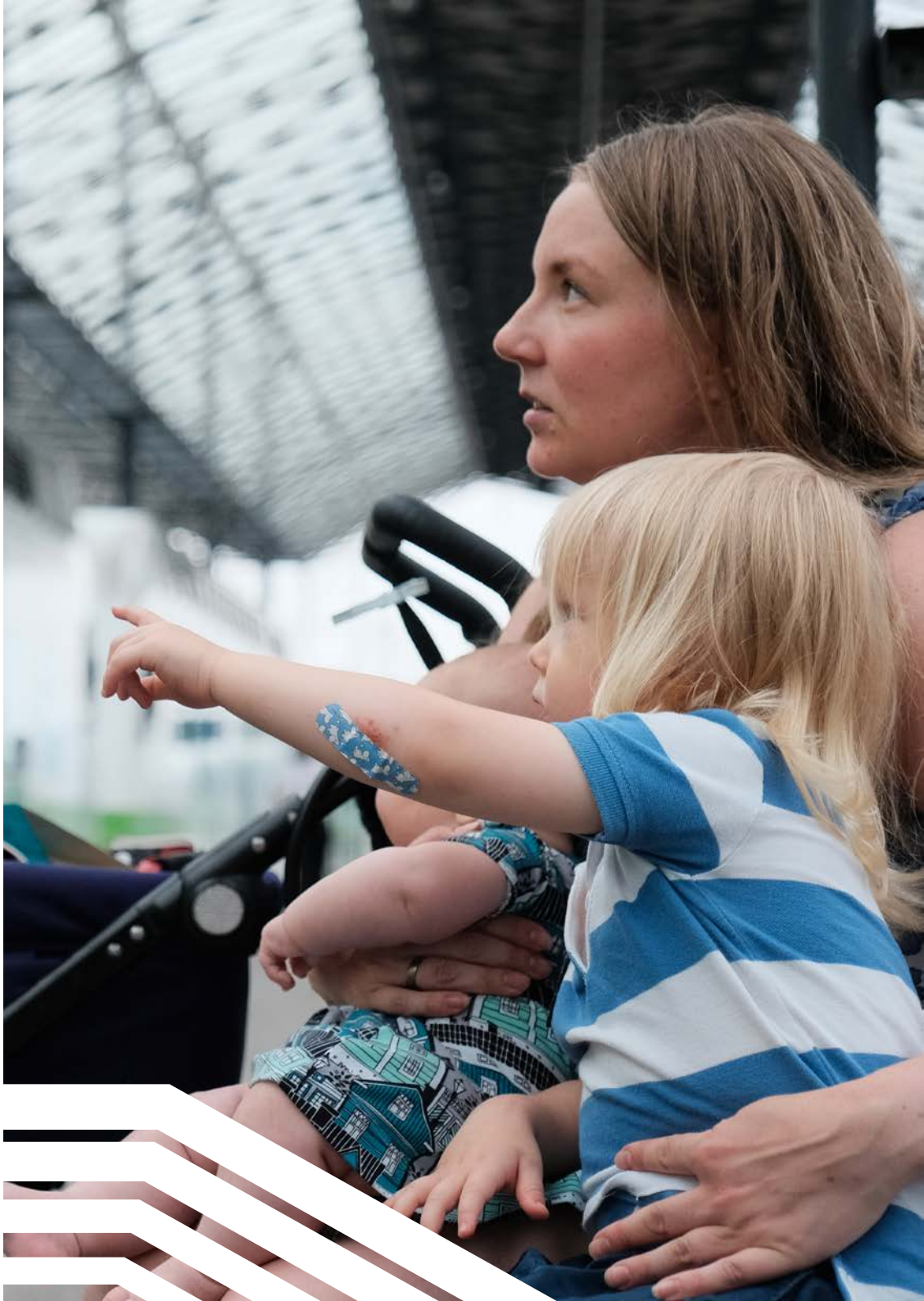
VR GROUP

Vastuullisuusraportti 2021

18.3.2022

VR Groupin visio

Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi

Sisällys

Vastuullisuutta ihmisiltä ihmisille ... 4
Vastuullisuus osana liiketoimintaamme ... 6
Vastuullisuuden johtaminen ... 6
Arvonluontimalli ... 9
Vastuullisuuden avainmittarit ... 10
YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Global Compact ... 11
Edistyminen vastuullisuuden osa-alueilla ... 14
Turvallisuus ... 14
Turvallisuuden johtamistapa ja tarkoitus ... 15
Turvallisuuden tunnusluvut ... 15
Turvallisuustyön kehittäminen ja tiedolla johtaminen ... 17
Koronavirusvarautuminen merkittävä osa turvallisuustyötä myös vuonna 2021 ... 17
Asiakaslähtöisyys ... 19
Asiakaslähtöisyys yleisesti – NPS ja täsmällisyys ... 20
VR Matkustajaliikenteen asiakaslähtöisyys ... 21
VR Transpointin asiakaslähtöisyys ... 22
VR FleetCaren asiakaslähtöisyys ... 23
Työntekijäkokemus ... 28
Työntekijäkokemuksen avainmittarit ja tietoja henkilöstöstä ... 32
Ympäristövastuu ... 35
Päästöjen vähentäminen ... 37
Energiatehokkuuden lisääminen ... 38
Materiaalitehokkuuden lisääminen ... 39
Kemikaaliturvallisuus ... 41
Muut ympäristöaiheet ... 43
Yhteiskuntavastuu ... 43
Yhteiskuntavastuun avainmittarit ... 43
Ihmisoikeudet, korruptionvastaisuus ja lahjonnan torjunta ... 43
Toimitusketjut ... 45
Verojalanjälki ... 57
GRI-sisältöindeksi ... 57
Riippumaton varmennusraportti ... 57

Vastuullisuutta ihmisiltä ihmisille

Loppuvuodesta 2021 maskit päärautatieaseman Kivimiesten kasvoilla vaihtuivat rokotuslaastareiksi olkavarsissa. Kivikasvojen ilmeet eivät muutoksesta juuri värähtäneet. Eivät ne värähtäneet siitäkään, kun matkustajat Kivimiesten jaloissa nousivat kesällä ensimmäistä kertaa kilpailutetun HSL-lähijunaliikenteen kyytiin. Meille VR:llä – yrityksenä ja ihmisinä – korona ja kilpailun avautuminen ovat kuitenkin olleet isoja asioita, joiden keskellä vastuullisuus on avain menestykseen.

Koronan kaltaiset myllerrykset korostavat kykyä sopeutua. Korona on mahdollistanut esimerkiksi nopeamman palvelukehityksen ja uudet työnteon mallit, ja haluamme olla muutoksessakin mahdollisimman vastuullisia. Sopeutuminen ottaa kuitenkin aina hintansa. Meidänkin työntekijöitämme on korona koetellut – olivat he sitten suoraan eturintamassa ylläpitämässä välttämätöntä liikennettä tai etätöiden kurituksessa.

Emme ole kiveä. Olisi yksinkertaistavaa sanoa, että vastoinkäymiset vain vahvistavat. Mutta ne inhimillistävät ja näyttävät uusia mahdollisuuksia. Korona onkin auttanut monia ymmärtämään, mikä on oikeasti merkityksellistä. Ovatpa videopalaverien taustalla haukkuneet koirat ja kahvia hakevat puolisot myös avanneet uusia ikkunoita työkavereiden arkeen.

Raideliikenne on avoinna kilpailulle, kun myös henkilöliikenne avautui vuoden 2021 alussa open access -mallilla, ja kilpaillussa markkinassa tavoitteemme on olla vastuullisin valinta. Toivotamme muut toimijat tervetulleiksi raiteille näyttämällä itse esimerkkiä vastuullisuudessa: Tarjoamme esimerkiksi ainoana operaattorina Suomessa sähkövetoa. Noin 80 % tavara- ja 95 % matkustajajunistamme kulkee jo sähköllä, ja kaikki käyttämämme sähkö on uusiutuvaa.

Menneenä vuonna toimme Tulevaisuus liikkuu raiteilla -kampanjassa esiin juuri sähköistä raideliikennettä, mutta vastuullisuus on paljon muutakin kuin vähähiilistä liikennettä. Tässä raportissa esitellään edistymistämme turvallisuuden, asiakaslähtöisyyden, työntekijäkokemuksen, ympäristövastuun ja yhteiskuntavastuun alueilla. Kaikelle tälle ominaista on, että työtä tekevät ihmiset ja koettelemuksissakin olemme VR:llä visiomme mukaisesti "Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi". Kiitänkin kaikkia työntekijöitämme siitä, että saan olla matkalla kanssanne – kokonaisina ihmisinä, Teams-keskeytyksineen kaikkineen.

Taru Uotila

Johtaja, lakiasiat ja vastuullisuus

Vastuullisuus osana liiketoimintaamme

Ympäristövastuu on VR Groupin toiminnan ytimessä, ja sen edistämiseksi on tehty työtä jo vuosikymmenten ajan. Rautatieliikenne on lähtökohtaisesti ympäristöystävällinen ja energiatehokas liikennemuoto, ja VR Groupin käyttämä sähköveto mahdollistaa laajamittaisesti uusiutuvan sähkön hyödyntämisen kuljetuksissa jo tänä päivänä, ennen sen yleistymistä muihin liikennemuotoihin. Mitä suurempi osa ihmisistä ja tavarasta kulkee raiteilla, sitä enemmän ilmasto hyötyy.

Ympäristövastuun lisäksi VR Groupin vastuullisuuden keskeiset osa-alueet ovat turvallisuus, asiakaslähtöisyys, työntekijäkokemus ja yhteiskuntavastuu. Ne perustuvat vuonna 2018 tehdyn sidosryhmäkyselyn pohjalta päivitettyyn olennaisuusanalyysiin.

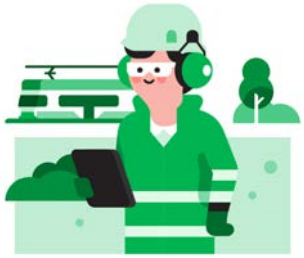
VR Group pyrkii olemaan vastuullisen liiketoiminnan edelläkävijä ja auttamaan asiakkaitaan ja sidosryhmiään saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteitaan. Tämä toteutuu parhaiten, kun yhtiö huolehtii tehokkuudestaan ja pystyy hinnoittelemaan palvelunsa mahdollisimman kilpailukykyisesti. Konserni on sitoutunut Suomen hallituksen asettamaan tavoitteeseen, jonka mukaisesti Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen. VR Groupin visio on ”Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi” – VR Group paitsi rakentaa kestävämpää yhteiskuntaa, kehittää samalla omaa toimintaansa uudelle tasolle.

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuullisuuden johtamisen järjestämisestä ja integroimisesta osaksi VR Groupin liiketoimintaa vastaa VR-Yhtymän hallitus, joka hyväksyy konsernin toimintaperiaatteet ja keskeiset toimintaa ohjaavat politiikat. Vastuullisuus on olennainen osa VR Groupin strategiaa ja koko liiketoimintaportfoliota sekä kasvualueita kokoava teema. Vastuullisuus on integroitu päivittäiseen liiketoimintaan, ja sen toteutumista arvioidaan johdonmukaisesti päätöksenteossa konsernin kaikilla osa-alueilla.

Vastuullisuuteen liittyviä hankkeita on koottu vastuullisuusohjelmaksi, joka varmistaa toimenpiteiden järjestelmällisen seurannan ja raportoinnin. Konsernin johtoryhmä ohjaa ja seuraa vastuullisuusohjelman kehittymistä. Liiketoimintayksikköjen johtajat vastaavat vastuullisuuden osa-alueita koskevien tavoitteiden ja erillisten vastuullisuushankkeiden toteutuksesta omissa organisaatioissaan. Vastuullisuuden osa-alueet otetaan huomioon konsernin palkitsemisjärjestelmissä. Oman toiminnan korkea turvallisuustaso on palkitsemisen toteutumisen keskeinen kriteeri. Seuraavassa taulukossa on koostettu vastuullisuuden johtamistapa osa-alueittain.

Vastuullisuuden osa-alueet VR Groupissa

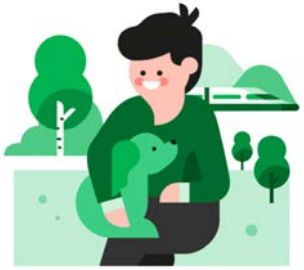
Turvallisuus

Asiakaslähtöisyys

Työntekijäkokemus

Ympäristövastuu

Yhteiskuntavastuu

Johtamistavan kuvaus

VR Groupin keskeiset osa-alueet	Turvallisuus	Asiakaslähtöisyys	Työntekijäkokemus	Ympäristövastuu	Yhteiskuntavastuu
Johtamistapa ja tarkoitus	Sivu 14	Sivu 20	Sivu 25	Sivu 28	Sivu 39
	Kunkin vastuullisuuden osa-alueen johtamistavan tarkoitus on luoda parhaat edellytykset organisaatiomme vastuullisuuslupausten toteuttamiselle, SDG:iden edistämiselle ja tavoitteiden saavuttamiselle. Riskienhallinta kuvattu selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sivulla 5.				
Tavoitteet ja mittarit	Strategiakauden tavoitteet: Poikkeamataajuustavoite 2026 on 12. Tapaturmataajuustavoite 2026 on 5.			Ympäristötavoitteet 2021–2025 kuvattu sivulla 29	
	Vastuullisuuden olennaiset mittarit kuvattu taulukossa sivulla 9.				
Palautemekanismit	Turvallisuushavainnot Tapaturmien raportointi ja tutkinta Turvallisuusauditoinnit Henkilöstöä osallistavat turvallisuustoimikunnat ja -työryhmät	Asiakaskyselyt NPS	Henkilöstökyselyt Kehityskeskustelut Tiimi- ja yksikköpalaverit	Ympäristöturvallisuuden poikkeamien havainnot, raportointi ja tutkinta	Whistleblowing-palvelu Tapauksien raportointi
Johtamiskäytäntöjen arviointi	Arvioimme käytäntöjämme tavoitteita vasten suoriutumisen ja sidosryhmäpalatteen perusteella. Teemme sekä sisäisiä että ulkoisia auditointeja arvioidaksemme toimintamallejamme.				

Johtamistavan kuvaus

VR Groupin keskeiset osa-alueet	Turvallisuus	Asiakaslähtöisyys	Työntekijäkokemus	Ympäristövastuu	Yhteiskuntavastuu
Politiikat ja sitoumukset	Turvallisuusstrategia VR-konsernin rautatieturvallisuuden johtamisjärjestelmä Rataverkon haltijan turvallisuusjohtamis-järjestelmä VR-konsernin tietoturva-politiikka Tietoturvan johtamisjärjestelmä VR-konsernin hyvinvointi-, terveys- ja työturvallisuustoiminnan johtamisjärjestelmä		Tasa-arvo- ja yhden-vertaisuussuunnitelma Ohjeistus häirinnän ja muun epäasiallisen kohtelun ehkäisyyn HTT-johtamisjärjestelmä Eettiset toimintaohjeet	Ympäristöjärjestelmä Ympäristötoiminnan periaatteet	Eettiset toimintaohjeet Eettiset ehdot kumppaneille Hankintaohje Hankintastrategia

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

VR Group liittyi YK:n Global Compact -aloitteeseen 2020 ja on sitoutunut omaksumaan, tukemaan ja toteuttamaan aloitteen kymmentä periaatetta. VR Groupin toiminnan lähtökohdat noudattavat näitä kymmentä periaatetta, ja raportoimme edistymisestä ensimmäisen kerran kesällä 2021.

Riskienhallintapolitiikka, sisältäen riskienhallinnan periaatteet, tavoitteet, vastuut ja noudatettavat toimintatavat.

Arvonluontimalli

Tärkeimmät resurssimme

Ihmiset
- Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö, 5 620 henkilötyövuotta
- Asiakkaat, yhteistyökumppanit ja alihankkijat

Aineettomat resurssit
- Brändi ja maine: Suomen 6. vastuullisin brändi
- Asiakastieto ja sen hyödyntäminen
- Kuljetus- ja liikennesuunnittelu-osaaminen
- Kunnossapitokyvykkyydet
- Ympäristö-, työterveys- ja turvallisuusjohtamisjärjestelmät
- Sidosryhmäverkostot

Taloudelliset resurssit
- Tase 1 938 milj. euroa
- Omavaraisuusaste 66,4 %

Tuotannolliset resurssit
- Liikenteen kalusto
- Kiinteistöt
- Kunnossapidon tuotannontekijät
- Tietojärjestelmät ja sovellukset

Ulkoiset resurssit
- Ostot ja investoinnit
- Tavaran- ja palveluntoimittajat
- Omistaja Suomen valtio

Luonnonvarat
- 100 % käytetystä sähköstä Suomessa tuotettu uusiutuvalla energialla

VR Groupin toiminta

Liiketoimintamme ydin on tarjota asiakkaille korkealaatuisia ja vastuullisesti tuotettuja matkustamisen ja logistiikan palveluja sekä raide-kaluston kunnossapitoa. Toimimme pääasiassa Suomessa ja Venäjällä

Visio 2030 – Yhteisellä matkalla maailman parhaaksi

Liiketoiminta perustuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen

VR
Matkustajajunaliikenne, Pohjolan Liikenteen bussiliikenne, Tampereen Ratikan operointi ja ravintolapalvelut

VR Transpoint
Rautatie- ja maantielogistiikka

VR FleetCare
Raidekaluston kunnossapito- ja elinkaaripalvelut

Liiketoiminta tuotti vuonna 2021

55,0	28,9	4,1	37,4	5,3
miljoonaa matkaa junilla	miljoonaa matkaa linja-autoilla	miljoonaa matkaa Tampereen Ratikalla	miljoonaa tonnia junilla	miljoonaa tonnia maanteillä

Kaluston kunnossapitoa, kiinteistöjen kehittämistä ja ylläpitoa

Kädenjälki
VR Groupin olemassaolon vaikutuksesta liikenteen kasvihuonekaasu-päästöt ovat n. 0,5 miljoonaa tCO_2e pienemmät, mikä vastaa kahden Vaasan kokoisen kaupungin päästöjä

VR Groupin toimintaa ohjaavat **YK:n kestävän kehityksen tavoitteet** ja **valtion omistajaohjauksen tavoitteet**: ”Jokaisen valtionyhtiön perusarvona on oltava yhteiskuntavastuu. Päätöksenteossa huomioitava toiminnan taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutukset. Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen.”

Tuotokset ja vaikutukset

Asiakkaille
- Ihmisten ja tavaroiden liikkuminen
- Saavutettava ja yhdenvertainen liikennemuoto
- Teollisuuden kilpailukyvyn edistäminen

Työntekijöille
- Merkityksellinen työ
- Toimeentulo
- Työturvallisuus ja hyvinvointi

Yhteiskunnalle
- Verot, osingot ja muut maksut Suomen valtiolle
- Huoltovarmuuden ylläpitäminen
- Maksut toimittajille ja yhteistyökumppaneille
- Liikenteen ulkoiset kustannukset
- Liikennejärjestelmän kehittäminen yhteistyössä

Ympäristölle
- Liikenteen päästöjen väheneminen ja Suomen ilmastotavoitteiden edistäminen
- Vähäpäästöiset palvelut
- Kiertotalouden edistäminen ja materiaalitehokkuus

Vastuullisuuden avainmittarit

Vastuullisuuden osa-alue ja vastuullisuuslupaus	Avainmittarit	2021	2020
Turvallisuus Viemme ihmiset ja tavarat turvallisimmin perille – turvallisuus on tapamme toimia	Rautatieturvallisuuspoikkeamataajuus (1/ milj. työtuntia)	**28,9**	22,5
	Tapaturmataajuus (1/ milj. työtuntia)	**9,2**	7,6
Asiakaslähtöisyys Olemme asiakkaidemme ensisijainen valinta	Asiakassuositteluindeksi (NPS), kaukoliikenne	**39**	36*
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), lähiliikenne	**9**	11*
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), rautatielogistiikka	**27**	33
	Asiakassuositteluindeksi (NPS), kunnossapito	**-4**	17
	Täsmällisyys, kaukoliikenne, %	**86,9**	88,6
	Täsmällisyys, lähiliikenne, %	**92,6**	96,6
	Täsmällisyys, rautatielogistiikka, %	**87,1**	90,4
	Kaukoliikenteen asiakastäsmällisyys, %	**85,4**	85,6
Työntekijäkokemus Rakennamme yhdessä innostavan työpaikan, jossa jokaisella on hyvä olla	Sairauspoissaolot, %	**4,6**	4,4
	Henkilöstötyytyväisyys, suosittelu, asteikko 1..4	**2,4**	2,7
	Henkilöstötyytyväisyys, fiilis, asteikko 1..4	**2,4**	2,5
	Henkilöstötyytyväisyys, esihenkilöindeksi, asteikko 1–4	**3,1**	3,2
Ympäristövastuu Pienennämme liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä	CO_2e-päästöintensiteetti, matkustajajunaliikenne (g/hkm)	**2,2**	2,3
	CO_2e-päästöintensiteetti, rautatielogistiikka (g/tkm)	**5,4**	5,4
	Energiatehokkuus, matkustajajunaliikenne (Wh/hkm)	**133,6**	135,7
	Energiatehokkuus, rautatielogistiikka (Wh/tkm)	**45,5**	44,7
	Kierrätysaste (%)	**65**	65
	Kemikaalivuodot (kpl)	**0**	3
Yhteiskuntavastuu Kasvatamme Suomen hyvinvointia	Matkamäärät, henkilöliikenne, milj. matkaa	**83,9**	88,6
	Kuljetetut tonnit, tavaraliikenne, milj. tonnia	**42,7**	41,5
	Verojalanjälki		

* Mittaustapa muuttunut 2021, taulukossa ilmoitettu vertailukelpoiset, uuden mittaustavan mukaiset luvut

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Global Compact

VR Groupin vastuullisuustyö rakentuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden varaan. Vuonna 2020 liityimme niitä tukevaan Global Compact -aloitteeseen, jolla ilmaisemme tukemme ihmisoikeuksien, työelämän sääntöjen, ympäristönsuojelun ja korruption-vastaisen toiminnan edistämiseen.

Päätavoitteet VR Groupille

Toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

Edistää kaikkia koskevaa kestävää talouskasvua, täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä säällisiä työpaikkoja

Rakentaa kestävää infrastruktuuria sekä edistää kestävää teollisuutta ja innovaatioita

Vähentää eriarvoisuutta maiden sisällä ja niiden välillä

Taata turvalliset ja kestävät kaupungit sekä asuinyhdyskunnat

Tukea vahvemmin kestävän kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta

Toissijaiset tavoitteet, jotka tukevat päätavoitteiden saavuttamista

Varmistaa edullinen, luotettava, kestävä ja uudenaikainen energia kaikille

Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

Edistää rauhanomaisia yhteiskuntia ja taata kaikille pääsy oikeus-palveluiden pariin, rakentaa tehokkaita ja vastuullisia instituutioita kaikilla tasoilla

Vastuullisuuden osa-alue	Olennaisimmat YK:n määrittelemät alatavoitteet	Esimerkkejä VR Groupin toiminnasta tavoitteiden edistämiseksi
Turvallisuus 	**11.2** Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikennejärjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huono-osaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin **8.8** Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville	Turvallisuusjohtaminen VR Groupin tarjoama joukkoliikenne, erityisryhmien huomiointi sen kehittämisessä Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
Asiakaslähtöisyys 	**9.1** Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävää infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille. **10.3** Taata yhtäläiset mahdollisuudet ja vähentää eriarvoista kohtelua muun muassa poistamalla syrjinnän mahdollistavat lait, politiikat ja käytännöt sekä edistämällä asianmukaista lainsäädäntöä, politiikkoja ja toimenpiteitä. **11.2** Taata vuoteen 2030 mennessä kaikille turvallinen, edullinen, luotettava ja kestävä liikenne-järjestelmä, parantaa liikenneturvallisuutta erityisesti lisäämällä julkista liikennettä ja kiinnittämällä erityistä huomiota huono-osaisten, naisten, lasten, vammaisten ja ikääntyneiden tarpeisiin.	Sidosryhmäyhteistyö, kuten osallistuminen LVM:n fossiilittoman liikenteen työryhmään ja Liikenne 12 -suunnitteluun Alueellisen saavutettavuuden ja tasa-arvon edistäminen liikennettä ylläpitämällä VR Groupin tarjoama joukkoliikenne, erityisryhmien huomiointi sen kehittämisessä
Työntekijäkokemus 	**8.5** Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä täysi ja tuottava työllisyys ja säällinen työ kaikille, mukaan lukien nuorille ja vammaisille, sekä sama palkka samanarvoisesta työstä. **8.8** Suojata työelämän oikeuksia ja taata turvallinen työympäristö kaikille työntekijöille, mukaan lukien siirtotyöläisille, erityisesti naisille ja epävarmassa työsuhteessa oleville. **10.2** Edistää vuoteen 2030 mennessä kaikkien sosiaalista, taloudellista ja poliittista osallistumista ja kannustaa siihen iästä, sukupuolesta, vammaisuudesta, rodusta, etnisyydestä, alkuperästä, uskonnosta tai taloudellisesta tai muusta asemasta riippumatta. **10.4** Toteuttaa erityisesti finanssipoliittisia, palkkaan ja sosiaaliturvaan liittyviä käytäntöjä ja edistää tasa-arvoa asteittain.	Tasa-arvo- ja yhden-vertaisuussuunnitelma Johtamisen kehittäminen

Vastuullisuuden osa-alue	Olennaisimmat YK:n määrittelemät alatavoitteet	Esimerkkejä VR Groupin toiminnasta tavoitteiden edistämiseksi
Ympäristövastuu 	**13.1** Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin. **7.3** Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumisvauhti. **12.2** Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö. **12.3** Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien. **12.4** Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida. **12.5** Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.	Omat ympäristötavoitteet ja rautatieliikenteen liikennemuoto-osuuden kasvattaminen
Yhteiskuntavastuu 	**17.16** Tehostaa kestävän kehityksen globaalia kumppanuutta ja täydentää sitä useiden sidosryhmien kumppanuuksilla, jotka jalkauttavat ja jakavat tietoja, asiantuntemusta, teknologiaa ja rahoitusresursseja kestävän kehityksen tavoitteiden tueksi kaikissa maissa, erityisesti kehitysmaissa. **8.4** Parantaa vuoteen 2030 saakka asteittain maailmanlaajuista resurssitehokkuutta kulutuksessa ja tuotannossa ja pyrkiä erottamaan talouskasvu ja ympäristön pilaantuminen toisistaan kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevan kymmenvuotisen ohjelmakehyksen mukaisesti, kehittyneet valtiot eturintamassa. **9.1** Kehittää laadukasta, luotettavaa ja kestävää infrastruktuuria, kuten alueellista ja rajat ylittävää infrastruktuuria, taloudellisen kehityksen ja ihmisten hyvinvoinnin tueksi panostamalla sen edulliseen ja yhtäläiseen saantiin kaikille. **9.4** Uudistaa vuoteen 2030 mennessä infrastruktuuria ja jälkiasennusaloja kestävän kehityksen mukaisiksi, tehostaa resurssien käyttöä ja lisätä puhtaiden sekä ympäristöystävällisten teknologioiden ja tuotantoprosessien käyttöönottoa jokaisen maan omien valmiuksien mukaisesti. **16.5** Vähentää merkittävästi korruptiota ja lahjontaa kaikissa muodoissaan. **16.7** Varmistaa joustava, kaikkia koskeva, osallistava ja edustava päätöksenteko kaikilla tasoilla	Asiakas- ja sidosryhmäyhteistyö Eettiset toimintaohjeet

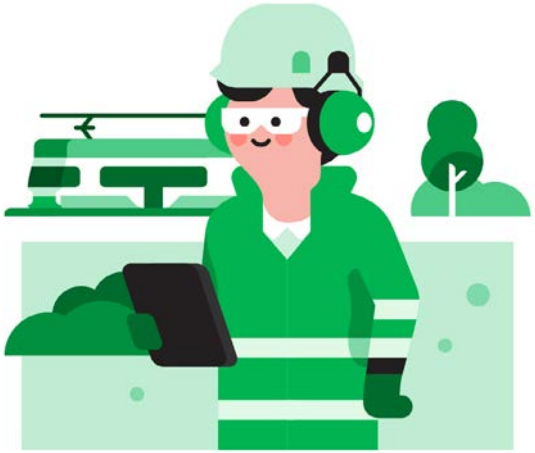

Turvallisuuden vastuullisuuslupaus

Viemme ihmiset ja tavarat turvallisimmin perille – turvallisuus on tapamme toimia

Edistyminen vastuullisuuden osa-alueilla

Turvallisuus

Viemme ihmiset ja tavarat turvallisimmin perille – turvallisuus on tapamme toimia

Turvallisuuden johtamistapa ja tarkoitus

Turvallisuustoiminta perustuu VR Groupin hallituksen hyväksymään turvallisuuspolitiikkaan ja -strategiaan, joissa on määritelty turvallisuuden merkitys ja tavoitteet. Tämän pohjalta laaditaan vuosittaiset turvallisuuden toimintasuunnitelmat konserni- ja yksikkötasolla.

Turvallisuustyön tarkoituksena on estää tapaturmien ja vahinkojen sattuminen asiakkaille, henkilöstölle ja ympäristölle sekä varmistaa sujuva ja häiriötön liiketoiminta.

Turvallisuusvastuuohjeessa määritellään VR Groupin turvallisuuden vastuunjaon yleinen periaate, turvallisuusvastuut keskeisten tehtävien ja roolien osalta sekä sisäisen turvallisuusyhteistyön periaatteet.

Vastuunjaon yleinen periaate on, että VR Groupin hallitus on sitoutunut turvallisuuden kehittämiseen ja edellyttää jatkuvaa parantamista.

Hallitus hyväksyy turvallisuuden ja riskienhallinnan politiikat ja turvallisuusstrategian sekä strategiset turvallisuustavoitteet. Hallitus määrittää turvallisuuden merkityksen osana palkitsemisjärjestelmiä.

Liiketoiminta vastaa oman toimintansa turvallisuudesta ja riskienhallinnasta kaikilla tasoilla. Turvallisuustoiminnot tukevat ja auttavat asiantuntemuksellaan liiketoimintoja onnistumaan turvallisuustyössä ja varmistavat osaltaan turvallisuuden kehittymisen. Sisäinen tarkastus varmistaa omilla toimenpiteillään konsernin ohjeiden ja johtamisjärjestelmien mukaista toimintaa. Yhteisillä turvallisuuspolitiikoilla, turvallisuusstrategialla, turvallisuuden johtamisjärjestelmillä ja menetelmillä sekä konsernin turvallisuusohjeilla mahdollistetaan ja varmistetaan turvallinen, tehokas ja laadukas toiminta.

Turvallisuuden tunnusluvut

Rautatieturvallisuus

Vuoden 2021 aikana ei tapahtunut yhtään matkustajien tai henkilökunnan kuolemaan johtanutta onnettomuutta junaliikenteessä tai vaihtotyössä.

Rautatieturvallisuuspoikkeamien määrä kasvoi vuoden 2021 aikana, eikä vuoden 2021 taajuustavoitetta (< 21,0) saavutettu. Lopullinen toteuma oli 28,9.

Merkittävien rautatieturvallisuuspoikkeamien määrä (20) tuplaantui edellisvuodesta (10). Nousu selittyy merkittävien tasoristeysonnettomuuksien (kuolleita tai vakavasti loukkaantuneita tai yli 6 tunnin liikennehaitta) määrän kasvulla, joita vuoden 2021 aikana tapahtui 12 (5). Kaikkiaan tasoristeysonnettomuuksia, joissa VR Group oli osallisena, tapahtui vuoden 2021 aikana 26 (21). Väylävirastolla on ollut käynnissä vuosille 2018-2021 suunniteltu tasoristeysten poisto- ja parantamisohjelma. Työtä jatketaan vuonna 2021 hyväksytyn 12-vuotisen (2021-2032) valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman voimin.

Kaikki merkittävät poikkeamat tutkitaan aina perusteellisesti ja tutkinnan tulosten perusteella määritetään tarvittavat toimenpiteet poikkeaman korjaamiseksi. Esimerkiksi touko-kesäkuussa tapahtui kuukauden sisällä kaksi kiskobussi-tulipaloa, minkä johdosta kaikki kiskobussit vedettiin pois liikenteestä tarkastukseen. Liikennöinti kalustolla aloitettiin uudelleen vasta, kun tulipalojen juurisyyt oli selvitetty ja varmistettu, ettei kalustossa ole rakenteellista tai muuta vikaa. Joulukuussa Tampereen ratapihalla vaihtotöissä tapahtuneen kahden Pendolinon törmäyksen jälkeen päivitettiin työtehtävään liittyvää ohjeistusta liikkeelle lähdön varmistamiseen liittyen. Edellä mainituissa tapahtumissa poikkeamat nousivat merkittäviksi taloudellisen vahingon vuoksi, henkilövahinkoja ei tapahtunut.

VR Groupin rautatieturvallisuuspoikkeamataajuus liiketoiminnoittain

Liiketoiminto	Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Toteutuma 2020
VR Matkustajaliikenne	9,0	6,1	9,0
VR Transpointin rautatielogistiikka	27,0	38,7	28,7
Junaliikennöinti	27,0	40,5	32,9
VR FleetCare	18,0	29,8	19,4
VR Group yhteensä	**21,0**	**28,9**	**22,5**

Haastavat lumi- ja jääolosuhteet vuoden 2021 ensimmäisinä kuukausina nostivat rautatieturvallisuustaajuuden huolestuttavan korkealle. Tilanne kääntyi paremmaksi kevään ja kesän aikana, mutta poikkeamien määrä kääntyi kasvuun jälleen loppuvuoden aikana. Poikkeamia tapahtui erityisesti vaihtotyössä. Talvisiin olosuhteisiin ja niissä työskentelyyn puututtiin akuutisti ja aktiivisesti kaikissa liiketoiminnoissa, ja aiheeseen liittyen pidettiin kampanjoita, koulutuksia, turvallisuusklinikoita sekä esihenkilöiden ja alaisten välisiä turvallisuuskeskusteluja asian tiedostamiseksi.

Lisäksi VR Transpoint teki alkuvuoden rautatieturvallisuuspoikkeamistaan tarkemman analyysin ja käynnisti syksyllä 2021 seitsemän priorisoitua toimenpidettä vastaavan tilanteen välttämiseksi talvella 2021–2022. Toimenpiteissä oli mukana niin koulutuksellisia kuin viestinnällisiä toimenpiteitä henkilöstölle ja esihenkilöille sekä konkreettisena toimenpiteenä esimerkiksi vaihtotyönopeuden hallittu pienentäminen valituilla ratapihoilla.

Yhtenä toimenpiteenä oli myös koko konserninlaajuinen talviturvallisuuskampanja, jossa hyödynnettiin menneen talven oppeja muistuttelemaan talviolosuhteiden riskitekijöistä ja jolla pyrittiin ennaltaehkäisemään talvisia työtapaturmia ja poikkeamia. Kampanja sisälsi neljä yhteistä teemaa ennakointiin, tilannenopeuksiin, kiireen tuntuun sekä liukastumisiin ja kaatumisiin liittyen. Kampanjaa hyödynnettiin sekä rautatie- että tieliikennetoiminnoissa.

VR Group harjoittaa matkustaja- ja tavaraliikennöintiä liikenne- ja viestintävirasto Traficomin myöntämän turvallisuustodistuksen oikeuttamana. Turvallisuustodistus on voimassa aina viisi vuotta kerrallaan. Hakemusprosessi on pitkä, ja hakemus on jätettävä vähintään puoli vuotta ennen voimassa olevan todistuksen vanhenemista. VR Group jätti hakemuksensa määräaikaan (31.10.2021) mennessä. Voimassa oleva turvallisuustodistus on voimassa 30.4.2022 saakka.

Työturvallisuus

Vuonna 2021 konsernin tapaturmataajuus oli 9,2 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohden. Taajuus jäi selkeästi sekä tavoitetasosta (7,5) että vuoden 2020 toteumasta (7,6).

Erityisesti haastavat talviolosuhteet vuoden 2021 ensimmäisinä kuukausina heikensivät myös työturvallisuustilannetta. Tapaturmien määrä saatiin käännettyä laskuun kesäkuun piikkiä lukuun ottamatta toukokuusta alkaen. Konserninlaajuisesta talviturvallisuuskampanjasta huolimatta tapaturmien määrä marras- ja joulukuussa kääntyi jälleen lievään nousuun.

Huonoin tilanne alkuvuodesta oli Pohjolan Liikenteessä ja VR FleetCaressa, jossa otettiin käyttöön työturvallisuuden kehitysohjelma tilanteen parantamiseksi. Vuoden alun huonoa tilannetta analysoitiin ja kehittämisohjelman sisältö jaettiin eri teemojen alle: turvallisuusjohtaminen, turvallisuusosaaminen, työturvallisuusohjeistus, henkilöstön osallistaminen, perustan kuntoon saattaminen, turvallisuuden raportointijärjestelmän tehokas käyttö ja korvaavan työn käyttö. Suunta saatiin toimilla käännettyä parempaan, ja VR FleetCaressa oli useita tapaturmattomia kuukausia loppuvuoden aikana.

Lisäksi niin konsernitasolla kuin liiketoiminnoissa jatkettiin säännöllisiä turvallisuustuokioita turvallisuustilanteen seuraamiseksi sekä oppien ja hyvien käytäntöjen jakamiseksi. Koronavirustilanteesta johtuen tuokioita pidettiin paljon myös etäyhteyksillä. Tämä toimintamalli havaittiin toimivaksi ja lisäsi tuokioiden osallistujamääriä (vuoden 2021 aikana yhteensä yli 53 000 osallistumista).

Vuodelle 2021 suunnitellut johdon, esihenkilöiden ja asiantuntijoiden turvallisuuskierrokset työpaikoilla eivät puolestaan toteutuneet koronarajoitusten vuoksi.

Taajuuteen vaikuttavien työtapaturmien määrä edelliseen vuoteen verrattuna nousi, minkä johdosta myös tapaturmataajuus nousi. Kuitenkin yli kuukauden poissaoloon johtaneiden työtapaturmien määrä vuonna 2021 laski ollen 12 (14). Myös tapaturmien aiheuttamien poissaolopäivien määrä nousi ja oli 1498 (1475).

Operatiivisista liiketoiminnoista vain junaliikennöinti pääsi tapaturmatavoitteeseensa. Matkustajaliikenteen taajuustulokseen vaikutti positiivisesti Avecra, joka alitti ensimmäistä kertaa sille asetetun taajuustavoitteen.

VR Groupin tapaturmataajuus (LTIF1) liiketoiminnoittain:

Liiketoiminto	Tavoite 2021	Toteutuma 2021	Toteutuma 2020
VR Matkustajaliikenne	10,0	12,1	12,0
VR Transpointin rautatielogistiikka	4,0	7,0	0,6
Junaliikennöinti	5,5	4,7	5,8
VR FleetCare	7,0	10,6	7,8
Konsernipalvelut	0,0	0,0	0,0
VR Group yhteensä	**7,5**	**9,2**	**7,6**

Tietoturva ja kyberturvallisuus

Vuonna 2021 tietoturvan osalta ei tapahtunut merkittäviä poikkeamia eikä VR Groupissa käytössä olevan Bug Bounty -haavoittuvuuspalkinto-ohjelman kautta tullut esiin merkittäviä löydöksiä.

Vuoden 2021 aikana jatkettiin edellisenä vuonna käynnistynyttä laajaa junakaluston kyberturvallisuuskartoitusta. Kartoituksessa selvitettiin kaluston kyberkyvykkyyttä, jotta pystymme paremmin varautumaan tulevaisuuden kyberuhkiin. Kartoitusten tekemistä jatketaan yhteistyössä liiketoimintojen ja yhteistyökumppanin kanssa sekä nykyisin käytössä olevassa kalustossa että uuden hankittavan kaluston osalta.

Yleisesti voidaan todeta, että digitalisaation myötä kyberhyökkäysten määrä on kasvanut ja ne ovat entistä kehittyneempiä. Kyberturvallisuushäiriöt aiheuttavat myös taloudellisia menetyksiä ja heikentävät käyttäjien luottamusta palveluihin. Tästä syystä VR Group panostaa vahvasti kyberturvallisuusvalmiuksien, varautumisen ja riskienhallinnan kehittämiseen konsernissa. Edellisvuosien tapaan myöskään vuonna 2021 ei jouduttu perumaan yhtään junaa tietoturva-poikkeaman vuoksi.

Turvallisuustyön kehittäminen ja tiedolla johtaminen

Turvallisuuden ja turvallisuustiedon systemaattinen hallinta ja hyödyntäminen ovat edellytys turvallisuustason jatkuvalle parantamiselle. Johtamisen pitää pohjautua tietoon, jota saadaan helposti raportoinnin avulla analysoinnin ja johtopäätösten tueksi.

Turvallisuuteen liittyvää tietoa kerätään VR Groupissa tietojärjestelmään, joka otettiin käyttöön vuoden 2020 lopussa. Ilmoitusten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna ja ilmoitusten trendi tapaturmien ja poikkeamien sekä havaintojen kesken on hyvässä suhteessa: ilmoituksista yli puolet oli turvallisuushavaintoja, mikä on perusedellytys turvallisuuden kehittämiselle. Turvallisuushavaintoja teki yli puolet VR Groupin työntekijöistä.

Vuonna 2022 turvallisuuden tietojärjestelmä otetaan käyttöön Pohjolan Liikenteessä myös turvallisuushavaintojen ja -poikkeamien osalta. Muutoin järjestelmää kehitetään edelleen esimerkiksi ennakoivaa riskienhallintaa tukevilla työkaluilla.

Turvallisuustavoitteet ovat osa johdon, esihenkilöiden ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä. Suurin osa konsernin henkilöstöstä on Priima-palkitsemisjärjestelmän piirissä, jossa vuositasoinen turvallisuustavoite asetetaan kaikille. Lisäksi kenttähenkilöstön osalta on käytössä myös turvallisuuden kvartaalipalkitseminen. Palkitsemismalli on koettu hyväksi tavaksi kannustaa henkilöstöä jatkuvaan turvallisempaan työskentelyyn, ja sen mukaisesti henkilöstöä pystyttiin palkitsemaan esimerkiksi pitkistä tapaturmattomista jaksoista yksikkötasolla, vaikka vuodelle 2021 asetettuja taajuustavoitteita ei saavutettukaan.

Myös Priima-palkitsemisjärjestelmässä olevaa turvallisuuden osa-aluetta kehitetään jatkuvasti entistä kannustavammiksi. Vuoden 2022 palkitsemisen osalta VR Groupin hallitus päätti, että keskitetysti asetettujen yhteisten turvallisuustavoitteiden mukaisia palkkioita voidaan maksaa toteuman mukaan, vaikka palkkiot normaalisti maksuun laukaiseva konsernin käyttökate ei täyttyisikään. Turvallisuustavoitteisiin myös lisättiin porrastus, kun aiemmin mittari on ollut on/off-tyyppinen eli arvioitu täyttyneeksi joko kokonaan tai ei ollenkaan. Turvallisuuden kvartaalipalkitseminen jatkuu vuonna 2022.

Koronavirusvarautuminen merkittävä osa turvallisuustyötä myös vuonna 2021

Vuonna 2020 käynnistynyt koronaviruspandemia hallitsi myös vuotta 2021. Vuonna 2020 käynnistettyjä toimenpiteitä niin henkilöstön terveysturvallisuuden kuin matkustajaturvallisuuden varmistamiseksi jatkettiin läpi vuoden.

Työtä tehtiin vahvalla etätyösuosituksella kaikissa niissä tehtävissä, joissa se oli mahdollista. Toimitiloissa harvennettiin työpisteiden määrää ja esimerkiksi käytössä olevissa lepo- ja taukotiloissa tehtiin muutoksia. Toimilla pyrittiin varmistamaan turvaetäisyydet ja välttämään altistumiset. Kaikki henkilöstölle järjestettävä koulutus ja perehdytys toteutettiin edelleen mahdollisuuksien mukaan etänä joko Teams- tai verkkokoulutuksina. Kentällä tehtävissä koulutuksissa ja perehdytyksissä noudatettiin jo aiemmin määriteltyjä ohjeita ja henkilörajoituksia.

Helmikuun 2021 lopussa Suomen koronatartuntojen tilanne muuttui vakavaksi ja poikkeusolot tulivat voimaan 1.3. alkaen. VR Group seurasi ja noudatti viranomaisten ohjeistuksia sekä kiristi niiden mukaisesti myös sisäisiä ohjeistuksia. Muun muassa maskinkäyttösuosituksesta tuli maskipakko kaikissa työtehtävissä kaikkialla konsernin työpisteissä.

Myös asiakkaiden maskipakko otettiin käyttöön julkisessa liikenteessä sekä rautateillä, busseissa että raitiovaunuissa. Lisäksi jatkettiin jo aiemmin käyttöön otettuja matkustajaturvallisuutta varmistavia toimenpiteitä ja uusia palvelumalleja, kuten tyhjän viereisen paikan ostomahdollisuutta tai kokonaisen hytin varaamista omaan käyttöön. Uutena toimintamallina otettiin käyttöön ravintolavaunun ruoka-annosten tilaaminen omalle istuinpaikalle.

Koronarokotekattavuuden laajenemisen myötä Suomen hallitus höllensi vähitellen rajoituksia loppukesästä. Laaja etätyösuositus päättyi syyskuussa, samoin maskin käyttöön liittyvä ohjeistus muuttui jälleen pakosta suositukseksi. VR Groupin työpaikoilla rajoituksia purettiin riskienarviointeihin ja viranomaisten suosituksiin perustuen. Esimerkiksi etä- ja läsnätyötä yhdistävä hybridityömalli otettiin käyttöön lokakuussa ja kokoontumisrajoituksia purettiin siten, että pystyttiin järjestämään koulutuksia ja henkilöstötilaisuuksia. Kuitenkin esimerkiksi hygieniavaatimukset, turvaväli- ja maskinkäyttösuositukset kohtaamistilanteessa säilytettiin.

Joulukuun alussa epidemiatilanne huononi jälleen siten, että viranomaissuositusten mukaisesti VR Groupissa siirryttiin takaisin etätyöhön ja kaikissa sisätiloissa tuli voimaan jälleen maskipakko. Myös kokoontumisrajoituksia kiristettiin ja esimerkiksi kaikki loppuvuoden virkistystilaisuudet siirrettiin vuoden 2022 puolelle. Lisäksi esimerkiksi Ison Pajan ravintola otti käyttöön koronapassivaatimuksen ravintola- ja kokousasiakkailleen.

Konsernin koronakoordinaatioryhmä jatkoi työtään vuoden 2021 aikana säännöllisesti viikoittain, ja käytäntöä jatketaan niin kauan kuin tilanne sitä vaatii. Niin ikään säännöllistä esihenkilöille kohdennettua sähköpostiviestintää ja infotilaisuuksia koordinaatioryhmän ajankohtaisista aiheista ja linjauksista jatketaan toistaiseksi. Lisäksi konsernissa ylläpidetään edelleen koko henkilöstölle ajantasaisen tiedon jakamista varten perustettua sisäistä koronavirusvarautumisen sivustoa, josta löytyvät omat ja viranomaisten ohjeet sekä tilannetietoa koronavirukseen liittyen.

Henkilöstön osalta koronatapaukset ovat noudattaneet koko epidemian aikana valtakunnallista trendiä, eikä laajamittaisia tartuntaketjuja ole työpaikoilla ilmennyt.

Monet koronapandemian vuoksi tehdyistä toimenpiteistä ja rajoituksista jatkuvat edelleen vuodelle 2022. Pandemiatilannetta seurataan jatkuvasti ja toimenpiteitä päivitetään tilanteen mukaan.

CASE

VR Groupissa positiivinen ja avoin turvallisuusilmapiiri

Euroopan rautatieturvallisuusviraston (ERA) järjestämä turvallisuus-ilmapiirikysely toteutettiin VR Groupissa 10.5.–10.6.2021 välisenä aikana. Kyselyn avulla selvitettiin mielipiteitä toiminnan turvallisuudesta. Tulosten perusteella suunnitellaan toimia, joilla turvallisuuskulttuuria parannetaan entisestään.

Tulosten mukaan turvallisuuskulttuurimme vahvuuksia ovat raportointi, ihmissuhdetaidot sekä roolit ja vastuualueet. Raportointi kattaa organisaation toimivat menettelyt ja työkalut turvallisuusilmoitusten tekoon. Henkilöstöä kannustetaan monin eri tavoin osallistumaan ja vaikuttamaan turvallisuuden kehittämiseen. Hyvistä ihmissuhdetaidoista kertoo se, että henkilöstömme keskuudessa vallitsee luottamuksen, kunnioituksen ja avoimuuden ilmapiiri. Organisaatio ja sen johto arvostavat avointa keskustelua hankalienkin asioiden esille nostamiseksi. Roolit, vastuualueet ja valtuudet on määritelty selkeästi ja ne ymmärretään ja hyväksytään. Samat pelisäännöt koskevat myös yhteistyökumppaneita.

Turvallisuuskulttuurimme kehityskohteita ovat järjestelmän kompleksisuus, johdon toimenpiteet sekä työolot. Vastaajien mielestä turvallisuuden tarkastelu ei ole riittävän kokonaisvaltaista eikä ennakoitavaa. Lisäksi turvallisuustoiminnasta koetaan puuttuvan johdonmukaisuus siitä, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Vastaajien mielestä myöskään työoloja prosessien eikä työvälineiden osalta ei ole huomioitu riittävästi töiden suunnittelussa.

Turvallisuusilmapiirikyselyn havainnot käytiin liiketoiminnoissa läpi sekä työsuojelutoimikunnissa että esihenkilöiden kanssa ja liitettiin normaaliin toiminnan suunnitteluun turvallisuuden kehittämisen toimenpiteinä.

ERA kannustaa jatkuvuuteen turvallisuuskulttuurin kehittämisessä. Vastaava kysely tullaan toteuttamaan organisaatiossamme 2–3 vuoden kuluttua.

Asiakaslähtöisyyden vastuullisuuslupaus

Olemme asiakkaidemme ensisijainen valinta

Asiakaslähtöisyys

Olemme asiakkaidemme ensisijainen valinta

Asiakaslähtöisyys yleisesti – NPS ja täsmällisyys

VR Groupin asiakkaita ovat niin VR Matkustajaliikenteen henkilöasiakkaat, VR Transpointin eri toimialojen teollisuusyritykset kuin VR FleetCaren kalusto-omistajatkin. Siksi asiakastarpeet poikkeavat toisistaan. Konsernin asiakaslähtöisyyden lupaus on silti kaikille sama – olla asiakkaiden ensisijainen valinta.

Asiakaslähtöisyyden toteutumista mitataan VR Groupissa asiakaskyselyillä. Mittarina käytetään NPS-suositteluindeksiä, joka voi saada lukuarvon välillä –100 % ja +100 %. Mittarin arvo lasketaan vähentämällä erinomaisen arvosanan (9 ja 10) vastausten lukumäärästä huonojen arvosanojen (0–6) vastausten lukumäärä ja suhteuttamalla erotus kaikkien vastausten lukumäärään. VR Matkustajaliikenteen operoimassa HSL-liikenteessä mitataan sen sijaan HSL:n toimesta tyytyväisten matkustajien prosenttiosuutta, vaihteluvälinä 0–100 %. Asiakastyytyväisyyden raportointi pitää sisällään myös tutkimuksissa esille tulevat kehitystoiveet kommenttien perusteella.

Asiakastyytyväisyyteen vaikuttaa merkittävästi junien täsmällisyys, eli ajallaan (toleranssien puitteissa) saapuvien junien prosenttiosuus kaikista junista.

Avainmittari	2021	2020
Asiakastyytyväisyys (1)		
Kaukojunaliikenne, NPS (2)	**39**	36 (46)
Lähijunaliikenne, NPS (2)	**9**	11 (31)
Logistiikka, NPS	**27**	33
Kunnossapito, NPS	**-4**	17
HSL-lähijunaliikenne, tyytyväisyysaste	**77,3**	89,7
Täsmällisyys		
Kaukojunaliikenne (5 min)	**86,9**	88,6
Lähijunaliikenne (3 min)	**92,6**	96,6
Rautatielogistiikka (15 min)	**87,1**	90,4
HSL-liikenne (2 min 29 s)	**1,06 min**	0,51 min
Asiakastäsmällisyys, kaukoliikenne (5 min)	**85,4**	85,6

(1) NPS laskettu neljän mittauksen keskiarvona. Poikkeuksena VR FleetCare, jossa tehtiin vuonna 2020 kaksi mittausta ja 2021 neljä, ja VR Matkustajaliikenteen uusi laskentatapa, jossa tulos on koko vuoden luku

(2) Vuoden 2020 vanhan mittaustavan mukaiset luvut ilmoitettu suluissa.

VR Matkustajaliikenne siirtyi vuoden 2021 alussa uudenlaiseen NPS-mittaustapaan, jonka myötä kaikki suositteluindeksit laskivat merkittävästi. NPS kehittyi kaukoliikenteessä kuitenkin myönteisesti ja vuonna 2021 se sai arvokseen 39. Vuonna 2020 kaukoliikenteen NPS oli 36. Kaukoliikenteen asiakastyytyväisyyttä ovat parantaneet panostukset siisteyteen, junaravintoloiden palveluiden kehittäminen sekä parannukset digitaalisissa itsepalvelukanavissa. Kaukoliikenteen terveysturvallisuutta pidetään melko hyvänä.

VR:n lähijunaliikenteen NPS laski vuonna 2021 arvoon 9. Vuonna 2020 lähiliikenteen NPS oli 11. Myös HSL:n asiakastyytyväisyys laski. Tyytyväisten osuus oli vuoden 2021 aikana 77,3 %, kun syksyllä 2020 tyytyväisiä oli 89,7 %. Yleiset kehitystoiveet liittyivät pääosin täsmällisyyteen sekä häiriö- ja poikkeustilanteiden hoitoon ja junien siisteyteen sekä terveysturvallisuuteen.

VR Transpointin asiakastyytyväisyydessä oli laskua vuoden 2021 aikana. Kvartaaleittain mitattavan NPS-suositteluindeksin keskiarvo laski lukemaan 27 (33). Tuloskehitykseen vaikutti erityisesti toimitusvarmuuteen vaikuttaneet haasteelliset talviolosuhteet.

Kaukojunaliikenteen täsmällisyydessä jäätiin tavoitteesta, jonka mukaan 90 prosenttia junista saapuu perille alle 5 minuuttia aikataulusta jäljessä. Kaukoliikenteen junista ajettiin 86,9 prosenttia täsmällisesti. Kaukoliikenteen asiakastäsmällisyys – eli se, kuinka suuri osa asiakkaista pääsee perille alle 5 minuuttia myöhässä – jäi myös hieman tavoitteesta päättyen 85,4 prosenttiin (tavoite 87,5 %). Rautatielogistiikassa täsmällisyys laski edellisvuoden tasolta ja oli 87,1 prosenttia (tavoite 87,5 % junista alle 15 minuuttia myöhässä).

Lähijunaliikenteen täsmällisyydessä jäätiin tavoitteesta, jonka mukaan 97 prosenttia junista saapuu perille alle 3 minuuttia aikataulusta jäljessä – VR Matkustajaliikenteen omien lähijunien ja HSL-junien yhdistetty tulos oli 92,6 prosenttia. HSL-sopimuksessa sovitusta tiukemmasta 0,65 minuutin myöhästymisrajasta jäätiin alle tavoitteen, koko vuoden HSL-liikenteen keskimääräisen myöhästymisen ollessa 1,06 minuuttia.

Täsmällisyyden haasteet aiheutuivat erityisesti Väyläviraston ylläpitämän ratainfran kunnostus- ja rakentamistöistä, niistä seuranneista suunniteltua laajemmista nopeus- ja kapasiteettirajoituksista sekä ratalaitevioista. Kyseiset rajoitteet näkyivät vuoden aikana mm. Lappeenrannassa Karjalan radalla, pääradalla Tampere–Seinäjoki-välillä sekä lähiliikenteessä. Henkilöliikenteessä ratainfran kunnon heijastevaikutuksena aiheutuneet myöhästymiset ovat kasvaneet edellisvuodesta, mikä näyttäytyy heikentyneenä täsmällisyytenä ennen kaikkea pääkaupunkiseudulla.

VR Matkustajaliikenteen asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys on VR Matkustajaliikenteen strategian lähtökohta, jossa yhdistyvät matkustuksen mukavuus, viihtyisyys, luotettavuus, nopeus ja ympäristöystävällisyys. Matkustajaliikenteen strategian ytimessä on voimakas ja kustannustehokas kasvu toimimalla asiakkaiden parhaaksi kaikissa matkan vaiheissa.

Keväällä 2020 aloitettu kuukausittainen Turvallisuuden tunne -asiakaskysely jatkui läpi vuoden 2021. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa matkustajien huolia ja toiveita liittyen terveysturvallisuuteen. Kyselyn tulosten perusteella otettiin mm. maskipakko käyttöön matkustajaliikenteessä keväällä 2021.

VR Matkustajaliikenne mittaa brändimielikuvaansa kuukausittaisella Brand Tracking -tutkimuksella. Brändimielikuvan kehitystä seurataan erityisesti avainattribuuttien avulla. Avainattribuutit ovat helppo asioida, palveluhenkinen ja uudistuva. Niiden keskimääräinen arvo on ollut vuoden aikana noin 60,5, kun tavoitteena on ollut 58.

Asiakaslähtöisyys on keskiössä kaikessa palvelu- ja digikehittämisessä. VR Matkalla -sovellukseen on tuotu vuoden 2021 aikana useita uusia ominaisuuksia. Asiakkaat voivat mm. vaihtaa istumapaikkaa itsepalveluna sekä korottaa matkustusluokkaansa Ekosta Ekstraan, ravintolavaunun yläkertaan tai omaan hyttiin. Viimeisin sovellukseen tuotu uusi ominaisuus on kertalipun matkustusajankohdan muuttaminen itsepalveluna.

Junakalustossa näkyvä esimerkki asiakaslähtöisestä kehityksestä ovat Ekstra-luokan uusitut vaunut. Uudistuksilla on lisätty asiakkaiden toiveiden mukaisesti matkustusmukavuutta sekä -rauhallisuutta. Muutoksina ovat muun muassa leveämmät istuimet ja suurempi jalkatila, tilavampi ja viihtyisämpi wc sekä ääniä vaimentavat kokolattiamatot.

Uusien Ekstra-luokkien lisäksi VR Matkustajaliikenne on satsannut matkustajaliikenteen kalustoon ottamalla käyttöön seitsemän uutta ravintolavaunua vuoden 2021 aikana. Uudet ravintolavaunut on otettu korvaamaan osaa kärrymyyntilinjoista.

VR Matkustajaliikenne muodosti uuden tiimin, matkustajien palvelun, jonka vastuulla on liikennetiedotus, myynnin tuki sekä someasiakaspalvelu. Aiemmin eri tiimeille hajautettu viestintä henkilöstölle ja asiakkaille on keskitetty yhdelle tiimille, jonka tavoitteena on parantaa häiriöviestintää asiakkaille ja henkilökunnalle.

Asiakaslähtöisyyden edellytyksiä luodaan datan ja analytiikan avulla, ja VR Matkustajaliikenne onkin viime vuosina panostanut merkittävästä data- ja analytiikkaosaamiseen, jota hyödyntäen asiakastarpeita ymmärretään ja niihin voidaan vastata entistäkin paremmin.

VR Transpointin asiakaslähtöisyys

VR Transpointin tavoitteena on tarjota logistiikan kokonaisratkaisuja, jotka vastaavat asiakkaan tarpeisiin ja tukevat tämän liiketoimintaa. VR Transpointin toiminnassa asiakaslähtöisyys edellyttää asiakkaan liiketoiminnan, toimitusketjun ja toimialan ymmärrystä ja kykyä sopeuttaa oma toiminta siihen yhteistyössä ja asiakasta kuunnellen. Asiakaslähtöisyys merkitsee myös asiakkaiden odotuksiin vastaamista ja sovittujen tehtävien hyvää hoitamista: helppoa ja sujuvaa asiointia, joustavaa ja tehokasta toimintaa, täsmällisyyttä ja toimitusvarmuutta sekä vastuullisuutta ja luotettavuutta. Asiakas on tyytyväinen, kun tavarat ovat oikeassa kunnossa ja oikeassa paikassa vastuullisesti, kilpailukykyisesti ja täsmällisesti toimitettuina.

VR Transpoint on rakentanut yhteistyökumppaneiden kanssa uudenlaisia ratkaisuja, joissa on yhdistetty rautatie- ja maantiekuljetuksia esimerkiksi satamaoperointiin ja muihin logistiikan lisäpalveluihin. Näin pystytään räätälöimään asiakkaan koko logistiikkaketju lisäpalveluineen aina tehtaalta satamaan, mikä helpottaa ja tehostaa kokonaisuuden hallintaa. VR Transpoint pyrkii asiakkaidensa kanssa strategisiin kumppanuuksiin, joissa osapuolet sitoutuvat yhdessä toiminnan kehittämiseen. Yksi tällainen yhteistyön muoto on esimerkiksi yhteisten päästöstrategioiden laatiminen. Niiden avulla asiakkaiden kuljetusketjujen päästöjä voidaan pudottaa merkittävästi aiemmasta siirtämällä kuljetuksia raiteille ja edistämällä muita vähäpäästöisiä ratkaisuja. Esimerkkinä viimeaikaisesta sopimuksesta on teräsyhtiö SSAB:n ja VR Transpointin yhteinen tavoite vähentää yhteistyön piirissä olevia päästöjä noin 50 prosentilla vuoteen 2024 mennessä.

Asiakasyhteistyö käsittää myös uusien kalustoratkaisujen kehittämistä. Viime vuonna uudet modulaariset Finnowagon-vaunut otettiin käyttöön pyriittiliikenteessä. Uusi kalustoratkaisu tehostaa rautatiekuljetuksia mahdollistaen suuremmat hyötykuormat, ja joustavuutensa ansiosta vaunu soveltuu monentyyppisten rahtien kuljettamiseen. Rikastekuljetuksissa otettiin puolestaan käyttöön uutta konttikalustoa, jonka avulla kaivosyhtiö Boliden Kevitsa Mining Oy:n rautatiekuljetusten nettokuormaa on voitu kasvattaa noin 25 prosenttia. Myös rikasteliikennettä ajava autokalusto uusittiin.

Myös turvallisuus on asiakaslähtöisyyttä. Turvallisuustyötä tehdään tiiviisti asiakkaiden kanssa yhdessä, ja molemmat osapuolet ovat sitoutuneet turvallisuustyöhön, joka on jatkuvaa.

VR Transpoint kehittää tietojärjestelmiä ja digitaalisia palveluja yhä asiakasystävällisempään suuntaan ja pystyy näin vastaamaan asiakastarpeisiin entistä paremmin. Dataa hyödynnetään päätöksenteon tukena, ja se myös auttaa asiakkaiden kanssa yhteisessä suunnittelutyössä ja toimenpiteiden määrittelyssä. Kehittyvien IT-ratkaisujen avulla asiakkaille voidaan tarjota entistä laajempaa ja täsmällisempää tietoa kuljetuksista. VR Transpoint on ottanut käyttöön digitaalisen, reaaliaikaista kuljetustietoa tarjoavan L360-palvelun, jonka kehittäminen jatkuu. Lisäksi VR Transpoint digitalisoi maantielogistiikan toimintojaan uudella toiminnanohjausjärjestelmällä. Järjestelmän avulla VR Transpoint pystyy suoraviivaistamaan ja nopeuttamaan maantielogistiikan palvelujaan, tarjoamaan asiakkailleen entistä kohdennetumpaa ja monipuolisempaa ajantasaista tietoa kuljetuksista sekä mittaamaan kuljetusten ekologisuutta.

VR Transpoint panostaa aktiiviseen asiakasinformaatioon ja häiriötiedotukseen. Keskeinen tavoite on parantaa asiakastyytyväisyyttä.

VR Transpoint teettää kerran vuodessa laajan asiakastyytyväisyystutkimuksen. Asiakastyytyväisyystutkimuksessa nousi positiivisesti esiin VR Transpointin toiminnan turvallisuus, vastuullisuus, henkilöstön palvelualttius sekä luotettavuus yhteistyökumppanina. Kehitettävää puolestaan löytyy toimitusvarmuudessa.

VR FleetCaren asiakaslähtöisyys

VR FleetCaren strategian keskiössä on parantaa asiakaskokemusta yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena on kehittää asiakkaiden kilpailukykyä yhdistämällä innovatiivinen teknologia ja vahva raideliikennealan osaaminen asiakaslähtöiseksi palveluksi. VR FleetCare auttaa asiakkaita kaluston elinkaarikustannusten ja käytettävyyden kehittämisessä tarjoamalla heille entistäkin tarkempaa tietoa kaluston tai ratainfran kunnosta.

Asiakasymmärrys on työkalu strategian vahvistamiseen ja asiakassuhteiden jatkuvaan kehittämiseen. VR FleetCare on toteuttanut vuonna 2021 kolme online-tyytyväisyysmittausta ja yhden laajan asiakastutkimuksen, joiden avulla on syvennetty asiakasymmärrystä, kerätty tietoa asiakasyhteistyön mahdollisista haasteista ja tunnistettu toiminnan vahvuuksia.

Syksyllä 2021 tehdyn laajemman kyselyn perusteella asiakkaat kokevat, että VR FleetCarella löytyy ammattitaitoa huolehtia laajoista kokonaisuuksista, yhteyshenkilöiden kanssa on helppoa toimia ja yhtiöllä on aito halu kuunnella palautetta ja kehittää toimintaa yhdessä asiakkaan kanssa. Kolmannes arvioi brändimielikuvan olevan kehittyvä ja uudistuva, puolet yhdistävät VR FleetCaren luotettavuuteen, osaamiseen ja kunnossapitoon.

Asiakastyytyväisyyttä mitataan kvartaaleittain vuonna 2022. Säännöllisellä mittaamisella tuetaan tavoitteellista asiakaskokemuksen kehittämistä, joka on yksi VR FleetCaren strategiakauden painopistealueista. Asiakastyytyväisyysmittauksella kartoitetaan asiakkaiden muuttuvia tarpeita; mitä he erityisesti arvostavat kumppanin toiminnassa, miten toimintaympäristö muuttuu ja millaisia odotuksia heillä on tulevaisuuteen. Toimenpiteet suunnitellaan ja kohdistetaan asiakastutkimusten kautta tuotettavan tiedon pohjalta.

Asiakaskokemusta kehitetään osana muun liiketoiminnan kehittämistä. Kehityksen painopisteitä ovat toiminnan ennakoitavuus ja sujuvuus, laadun varmistaminen sekä loppuasiakasymmärryksen kasvattaminen. VR FleetCaressa käynnissä olevia strategisia kehityshankkeita, joiden yhtenä tavoitteena on asiakaskokemuksen parantaminen, ovat Modernit Toimintamallit -uudistus sekä projektiliiketoiminnan kehitysohjelma. Vuoden 2021 alussa perustettu asiakaspalvelukeskus tähtää myös keskitettyyn asiakaspalvelumalliin. Muita tärkeitä asiakaskokemusta parantavia toimenpiteitä eri liiketoiminnoissa on suunnattu asiakasrajapintaan, roolien ja vastuiden selkeyttämiseen.

VR FleetCaren digitaalisissa palveluissa haetaan asiakkaiden liiketoimintaa parantavia ratkaisuja. Dataohjattu ja ennakoiva kuntoon perustuva kunnossapito sekä huolto-ohjelmien tehostaminen ovat kehittämisen keskipisteessä. Uutta teknologiaa kehitetään jatkuvasti, mikä tehostaa ennakoivaa kunnossapitoa: huoltoa vaativat asiat tunnistetaan ja ennustetaan aiemmin, mikä vähentää kaluston tai raiteiden vikaantumisia ja liikennehäiriötä. Kaluston käytettävyyttä parannetaan oikea-aikaisin kunnossapito- ja huoltotoimin. Kesällä 2021 VR FleetCare lanseerasi uuden koneoppimiseen perustuvan digitaalisen palvelutuotteen junaskannerin, joka on otettu käyttöön HSL-lähijunaliikenteessä.

Asiakkaiden kalusto ja komponentit saavat lisää käyttöikää elinkaaripidennyksillä, luonnonvaroja säästäen. VR FleetCare modernisoi kalustoa asiakkaan tarpeiden mukaan pienistä remonteista täydellisiin uudistuksiin antaen niille lisää käyttövuosia. VR FleetCare kunnostaa ja korjaa komponentteja ja asentaa ne korjattuina takaisin sen sijaan, että komponentit vaihdettaisiin uusiin. Keväällä 2021 VR FleetCare vastaanotti norjalaisen asiakkaan Saksasta hankitun makuuvaunukaluston modifioitavaksi Bergensbanen reitille soveltuvaksi. Modernisaatioprojektissa parannettiin kaluston matkustajamukavuutta ja -turvallisuutta sekä uudistettiin vaunut asiakkaan brändi-ilmeen mukaiseksi. Osa muutostöistä keskittyi myös talvisten olosuhteiden toimintavarmuuden parantamiseen. Projekti toteutettiin Pieksämäen konepajan ja Oulun varikon yhteistyönä.

CASE

Junan vessat

VR Matkustajaliikenne aloitti kaukoliikenteen junien WC-tilojen uudistamis-projektin vuoden 2020 lopussa. Projekti käynnistyi asiakaskyselyllä, jonka tulosten perusteella uusittiin kaksi WC-tilaa vuoden 2020 lopussa. Henkilökunnalta ja asiakkailta kerättiin palautetta pilotin muutoksista ja vuoden 2021 aikana uudistettiin kaikki pari sataa Pendolino-junien WC-tilaa. Projekti jatkuu vuoden 2022 aikana, jolloin uudistetaan IC-junien WC-tilat. Tavoitteena on päivittää kaikki yli 600 vessaa uuteen ilmeeseen elokuun loppuun mennessä.

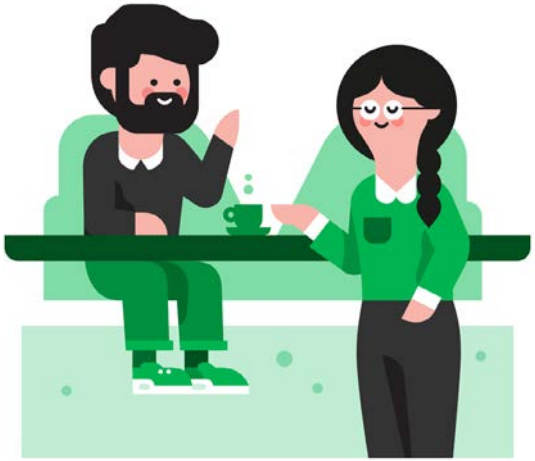
WC-tilojen uudistamisessa keskitytään visuaalisiin pintoihin. Tiloihin tuodaan esimerkiksi koivumaisema ja koivuviilun näköinen teippaus. Uutta pintaa päivitetään seiniin, kaapistoihin ja pöytätasoille. Myös WC-tilojen infotarrat päivitetään uusiin.

Työntekijäkokemuksen vastuullisuuslupaus

Rakennamme yhdessä innostavan työpaikan, jossa jokaisella on hyvä olla

Työntekijäkokemus

Rakennamme yhdessä innostavan työpaikan, jossa jokaisella on hyvä olla

VR Groupin toimintakulttuurin ja henkilöstöjohtamisen perustan muodostavat henkilöstön odotuksiin pohjautuvat johtamisen periaatteet:

1. Arvostan kaikkia ja hyödynnän erilaisuutta
2. Luotan, valtuutan ja valmennan
3. Näen ihmisen haastavissa tilanteissa
4. Näytän suuntaa ja kirkastan työn merkitystä
5. Rohkaisen uteliaisuuteen ja uudistumiseen

Johtamisperiaatteiden mukainen esihenkilötyö, arvostava toimintakulttuuri ja laadukas vuoropuhelu mahdollistavat työntekijäkokemuksen vastuullisuuslupauksen toteuttamisen. Kaikki konsernin yksiköt ovat sitoutuneet tarvittavien kehitystoimien toteuttamiseen, pyrkimyksenä entistä parempi työntekijäkokemus ja sitä kautta parempi asiakaskokemus.

Vuoden 2021 aikana työntekijäkokemukseen on laajasti vaikuttanut koronapandemia sekä sen aiheuttamat seuraukset liiketoimintaan muun muassa lomautusten ja muuttuneiden toimintamallien muodossa. Lisäksi on aiempien vuosien tapaan keskitytty vuorovaikutuksen lisäämiseen ja henkilöstön osallistamiseen. Näiden parantamiseksi on perustettu uusia yhteisiä foorumeita ja lisätty yhteistyötä henkilöstön kanssa.

Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan kvartaaleittain toteutettavalla henkilöstön pulssikyselyllä. Edellisvuoden tapaan pulssikyselyn tuloksissa on jatkunut laskeva trendi.

VR Group on sitoutunut noudattamaan ihmisoikeuksia, kuten tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä, ja tarjoaa jokaiselle yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet rotuun, sukupuoleen, kansallisuuteen, uskontoon tai muuhun vastaavaan seikkaan katsomatta. VR Group on myös sitoutunut YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin eriarvoisuuden vähentämiseksi ja ihmisarvoisen työn tarjoamiseksi. Vuonna 2015 VR Group on allekirjoittanut FIBSin monimuotoisuussitoumuksen. Allekirjoituksellaan VR Group on sitoutunut seuraaviin periaatteisiin:

1. Tarjoamme yhdenvertaisia mahdollisuuksia
2. Tunnistamme ja hyödynnämme yksilöllistä osaamista ja tarpeita
3. Johdamme oikeudenmukaisesti henkilöstöä ja asiakkuuksia
4. Viestimme tavoitteistamme ja saavutuksistamme

Konsernissa on nollatoleranssi epäasiallisen kohtelun, häirinnän ja työsyrjinnän suhteen. Työsuhteissa noudatetaan lakeja, sopimuksia ja muita velvoitteita. Henkilöstön oikeutta muodostaa ammattiyhdistyksiä ja liittyä niihin kunnioitetaan. Henkilötietojen käsittelyssä ja tietosuoja-asioissa noudatetaan EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen periaatteita sekä kansallista lainsäädäntöä. Vuoden 2022 aikana toteutetaan konsernissa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely.

VR Groupissa on käytössä työkykyjohtamisen toimintamalli, jonka avulla edistetään henkilöstön työkykyä ja hyvinvointia sekä tuetaan työssä jatkamista. Systemaattisen työkykyjohtamisen avulla on saatu aikaan merkittäviä tuloksia työkyvyn tukemisessa ja ennenaikaisten eläköitymisten vähentämisessä. Eläkevakuuttajan tukemaa ammatillista kuntoutusta on hyödynnetty laajasti koko konsernissa keskittyen pääsääntöisesti uudelleenkouluttautumiseen. Työntekijöille tarjotaan myös tarvelähtöisesti mahdollisuus henkilökohtaiseen uravalmennukseen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Lisäksi VR Group tarjoaa kaikille työntekijöilleen kattavan työterveyshuollon, joka sisältää sekä ennaltaehkäisevän että sairaanhoitoon pohjautuvan työterveyshuollon. Työterveyspalveluja ja yhteisiä toimintamalleja palveluntuottajan kanssa kehitetään entistä ennakoivampaan suuntaan.

Työntekijäkokemuksen avainmittarit ja tietoja henkilöstöstä

Pulssi-henkilöstötyytyväisyyskyselyllä mitataan henkilöstön suositteluasetta, tyytyväisyyttä ja esihenkilötyötä asteikolla 1–4. Kyselyjä tehdään neljä kertaa vuodessa ja niissä kerätään myös vapaamuotoista palautetta. Tulosten perusteella on tehty sekä yksikkökohtaiset että konsernitasoiset suunnitelmat toiminnan kehittämiseksi, ja kehitystoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti. Työntekijäkokemuksen avainmittarina seurataan myös sairauspoissaolojen määrää ja esihenkilöindeksiä.

Esihenkilötyötä on kehitetty systemaattisesti vuodesta 2011 alkaen, ja se on tuottanut tulosta. Esihenkilötyöhön ollaan kaikissa yksiköissä erittäin tyytyväisiä. Esihenkilöindeksi vuonna 2021 oli 3,1 (1–4). Suositteluindeksi laski vuoden 2021 aikana 0,3 yksikköä tasolle 2,4. Henkilöstön fiilis laski tasolle 2,4. Vuoden 2022 aikana jatketaan henkilöstön tyytyväisyyteen ja hyvinvointiin panostamista. Tavoitteena on pienillä ja isommilla toimenpiteillä merkittävästi parantaa henkilöstön fiilistä ja rakentaa positiivista kulttuuria. Hyvän käytöksen edellyttäminen kaikissa kohtaamisissa, myös digitaalisten kanavien kautta tapahtuvassa vuorovaikutuksessa, on yksi keskeinen tekijä tavoitteen saavuttamisessa.

Hyvinvointi- ja työkykytoiminta VR Groupissa on monipuolista ja tuloksellista. Sairauspoissaolot pysyivät edelleen hyvällä tasolla, mutta isompien ammattiryhmien keskuudessa mielenterveyteen ja jaksamiseen liittyvät poissaolot lisääntyivät koronapandemian keskellä. Vuonna 2020 käyttöönotettu korvaavan työn toimintamalli, joka korvasi aiemman mukautetun työn, on vähentänyt entisestään sairauspoissaoloja myös tapaturmatilanteissa.

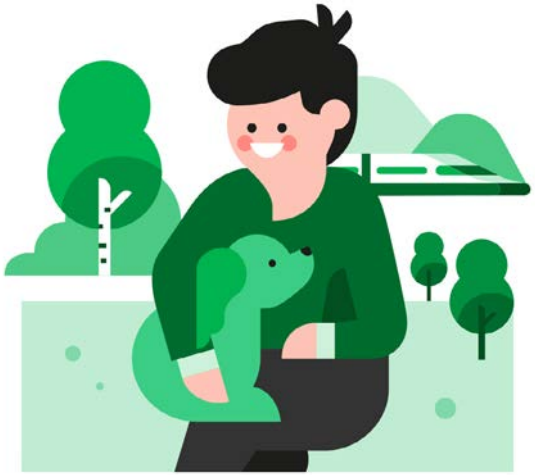
Henkilöstötietoja	2021	2020	2019	2018	2017
Henkilötyövuodet keskimäärin Suomessa	**5 581**	5 698	5 919	7 537	7 540
Muutos, %	**-2,1**	-3,7	-21,5	+0,4	-4,5
Muualla kuin Suomessa työskentelevien määrä	**39**	120	125	376	427
Palkkasumma, miljoona euroa	**297,2**	292,3	305,2	386,6	376,2
Vakituisten työntekijöiden osuus (keskim.), %	**97**	98,7	98,5	97,2	97,7
Sairauspoissaolot säännöllisestä työajasta, %	**4,6**	4,4	4,4	4,4	4,7
Suositteluindeksi	**2,4**	2,7	2,8	2,7	2,6
Fiilis	**2,4**	2,5	2,7		
Esihenkilöindeksi	**3,1**	3,2	3,3		

Ympäristövastuun vastuullisuuslupaus

Pienennämme liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä

Ympäristövastuu

Pienennämme liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä

VR Group on ratkaisijan roolissa, kun puhutaan ilmastonmuutoksen hillitsemisestä. Raideliikenne on jo energiatehokkain ja vähäpäästöisin liikennemuoto, ja edelläkävijyyteen pyritään myös muissa liiketoiminnoissa. Toiminnallaan VR Group pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia ja yhteiskunnan hiilijalanjälkeä kantaen samalla oman vastuunsa Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisesta (hiilineutraali Suomi 2035 ja liikenteen päästöjen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä). Kasvattamalla raideliikenteen suosiota VR Group pystyy kasvattamaan myös kädenjälkeään eli vähentämään asiakkaiden ja koko Suomen päästöjä. VR Group tekee osansa globaalissa ilmastotyössä, johon se on sitoutunut myös YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Järjestelmällistä ympäristötyötä on tehty konsernissa jo kolmisenkymmentä vuotta.

VR Groupissa on ISO 14001 -standardin vaatimuksia ja soveltamisohjeita noudattava ympäristöjärjestelmä. Konsernin ympäristöpolitiikkaa eli ympäristötoiminnan periaatteita noudatetaan kaikkialla konsernissa. VR Groupissa jokainen vastaa omien työtehtäviensä osalta ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta ja henkilöstö koulutetaan toimimaan ympäristön kannalta vastuullisesti. Johtomme on sitoutunut vastuulliseen toimintaan ja ympäristöasioiden huomioonottamiseen päätöksenteossa.

Vuosille 2021–2025 on määritelty ympäristötavoitteet koskien päästöjen vähentämistä, energiatehokkuuden ja materiaalitehokkuuden lisäämistä sekä kemikaaliturvallisuutta. Suoritekohtaisia päästöjä ja energiankulutusta halutaan vähentää 15 prosentilla vuoteen 2025 mennessä vuoden 2019 tasosta. Materiaalitehokkuutta pyritään lisäämään nostamalla konsernin kierrätysaste 80 prosenttiin ja sitouttamalla toimitusketjua ympäristöasioiden jatkuvaan parantamiseen. Kemikaaliturvallisuuden tavoite on välttää merkittävät kemikaalivuodot sekä vaarallisten aineiden kuljetuksessa että kemikaaleja käsiteltäessä.

Ympäristötavoitteista kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja materiaalitehokkuuden parantaminen on sisällytetty myös johdon ja avainhenkilöiden palkitsemisjärjestelmiin. Lisäksi VR Group on allekirjoittanut valmiusluottosopimuksen, jonka marginaali riippuu näiden ympäristötavoitteiden saavuttamisesta.

Energiatehokkuus- ja päästötehokkuustavoitteissa ei edetty, vaan sekä energiankulutus että päästöt suoritetta kohden kasvoivat. Covid-19-pandemia vaikutti juuri suoritteiden kautta vahvasti tavoitteissa etenemiseen. Sen sijaan kierrätysaste parani ja oli 65 %, eikä merkittäviä kemikaalivuotoja tapahtunut vuoden 2021 aikana.

Uudet ympäristötavoitteet vuosille 2021–2025

SDG	YK:n määrittelemät alatavoitteet	Otsikko	Tavoite 2025	Lähtötilanne 2019	Tilanne 2021
	13.1 Parantaa kaikkien maiden kykyä sopeutua ilmastoon liittyviin riskitekijöihin ja luonnonkatastrofeihin.	Päästöjen vähentäminen	Kasvihuonekaasu-päästöt suoritetta kohden vähenevät 15 %	0 (vertailuvuosi)	+2
	7.3 Tuplata vuoteen 2030 mennessä energiatehokkuuden maailmanlaajuinen parantumisvauhti.	Energiatehokkuuden lisääminen	Energian kulutus suoritetta kohden vähenee 15 %	0 (vertailuvuosi)	+8
	12.2 Saavuttaa vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö.	Materiaali-tehokkuuden lisääminen	Kierrätysaste on 80 %	60	65
	12.3 Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.		Merkittävät toimittajat sitoutuvat jatkuvaan parantamiseen (osuus uusista sopimuksista, %)	Ei edellytetty aiemmin	38
	12.4 Varmistaa vuoteen 2020 mennessä ympäristön kannalta kestävä kemikaalien ja jätteiden käsittely niiden koko elinkaaren ajan sovittujen kansainvälisten toimintakehysten mukaisesti ja vähentää merkittävästi niiden vapautumista ilmaan, veteen tai maahan, jotta haitalliset vaikutukset terveyteen ja ympäristöön voidaan minimoida.	Kemikaaliturvallisuus	Ei merkittäviä vuotoja (kpl)	0	0
	12.5 Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennalta-ehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.				

Päästöjen vähentäminen

VR Group on laskenut hiilijalanjälkensä GHG-protokollan (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard) mukaisesti vuodesta 2018. Päästöt jaetaan oman toiminnan scope 1- ja scope 2 -päästöiksi sekä arvoketjun scope 3 -päästöiksi. Scope 1 -päästöt ovat kasvihuonekaasupäästöjä, jotka aiheutuvat suoraan omasta toiminnastamme. Päästöt syntyvät käytännössä dieselvetoisen junaliikenteen ja dieselbussiliikenteen polttoaineista. Scope 2 -päästöt ovat kasvihuonekaasupäästöjä, jotka aiheutuvat ostetun sähkön, kaukolämmön ja jäähdytyksen tuottamisesta. Scope 3 eli muut epäsuorat päästöt syntyvät esimerkiksi hankkimiemme tavaroiden ja palveluiden elinkaaren aikaisista päästöistä. Lisäksi välillisiä päästöjä aiheuttavat henkilöstömme työ- ja liikematkat, jätteiden loppukäsittely, investoinnit sekä hankitun energian tuotannon päästöt.

VR Groupin kokonaispäästöt vuonna 2020 olivat 253 723 tCO_2e. Päästöistä 77 172 tCO_2e syntyi käytetyistä polttoaineista ja 73 900 tCO_2e ostetuista tuotteista ja palveluista. Vuonna 2021 päästöt olivat 268 817 tCO_2e. Käytettyjen polttoaineiden osuus oli 76 364 tCO_2e ja ostettujen tuotteiden ja palveluiden 74 800 tCO_2e.

Ympäristötavoitteiden (2021–2025) mukaan VR Groupin päästöt suoritetta kohden vähenevät 15 prosenttia vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025. Lukuun lasketaan kaikkien liiketoimintojen suoritekohtaiset kasvihuonekaasupäästöt (scope 1 ja 2 sekä alihankintakuljetukset). Pohjolan Liikenteen biodieselin osuutta ei huomioida päästötehokkuustavoitteen laskennassa, koska sen määrä on riippuvainen kilpailutuksista ja tehdyistä sopimuksista.

Uusiutuvan energian käyttöönotto ja energiatehokkuuden lisääminen ovat olennaisimmat tavat vähentää päästöjä.

VR Groupin Suomen toimintojen käyttämä sähkö on tuotettu vesivoimalla, eikä siihen sisälly kasvihuonekaasupäästöjä. Hankitun sähkön alkuperä on varmennettu alkuperätodistuksilla.

Stora Enson Anjalan ja Inkeroisten tehtailla VR Transpointin suorittamissa vaihtotöissä otettiin maaliskuussa käyttöön Nesteen uusiutuva kevytpolttoöljy. Tavallisen polttoaineen vaihtaminen uusiutuvaan vähentää junien kasvihuonepäästöjä 90 %, ja se palaa fossiilista polttoainetta puhtaammin.

Uusiutuvan polttoaineen käyttöä pyritään laajentamaan tulevaisuudessa, mutta se vaatii monen haasteen ratkaisemista, esim. polttoaineen soveltuvuus on pilotoitava jokaiseen dieselveturisarjaan erikseen, sillä moottorit ovat erilaisia.

VR Group tekee myös laajaa yhteistyötä yritysten kanssa ympäristövaikutusten ja hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Esimerkkeinä yhteistyö Metsä Groupin (ks. case), SSAB:n, Terrafamen ja Bolidenin kanssa.

Pohjolan Liikenne otti vuoden aikana käyttöönsä 23 uutta täyssähköbussia. Kokonaismäärä vuoden 2021 lopussa oli 85 bussia. Esimerkiksi Sipoon paikallisbussiliikenne muuttui lähes kokonaan sähköiseksi Pohjolan Liikenteen sähköbussien myötä. Yhtiö saa paljon hyvää palautetta sähköbusseista. Matkustaminen on hiljaisempaa ja mukavampaa, eivätkä bussit tuota pakokaasuja liikenteessä.

VR Matkustajaliikenne on kompensoinut kiskobussien ja Kolarin yöjunien polttoainepäästöt loppuvuodesta 2019 lähtien. Rataverkon sähköistämättömyyden vuoksi näillä reiteillä ei ole mahdollista ajaa uusiutuvalla sähköllä. Lisäksi VR Matkustajaliikenne kompensoi matkustajajunaliikenteen käyttämän sähkön ja dieselin tuotannosta sekä matkustajajunaliikenteen vaihtotöistä ratapihoilla aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt. Kompensaatio toteutetaan investoimalla päästöjä vähentäviin ja hiilinieluja lisääviin Gold Standard -sertifioituihin vapaaehtoisen päästökaupan projekteihin.

Kasvihuonekaasujen lisäksi liikenne tuottaa päästöinä myös pienpartikkeleita (PM) ja typenoksideja (NO_x). Kyseiset päästöt lasketaan polttoaineenkulutuksen perusteella sekä juna- että autoliikenteelle.

Raportointiperiaatteet ja menetelmät / Kasvihuonekaasupäästöt sekä pienpartikkelit ja typenoksidit

VR Groupin kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa noudatetaan Maailman luonnonvarojen tutkimussäätiön (World Resources Institute) ja kestävän kehityksen yritysneuvoston (World Business Council for Sustainable Development) kehittämiä Greenhouse Gas Protocol -standardeja. Laskenta on tehty noudattaen operatiivisen kontrollin rajausperiaatetta.

Päästökertoimina on käytetty hiilidioksidiekvivalenttikertoimia aina, kun niitä on ollut saatavissa. Kertoimina käytetään tuoreinta julkaistua tietoa. Päästökertoimien lähteinä ovat VR Groupin käyttämät energiayhtiöt, Energia-taulukkopalvelu, VTT:n liikenteen yksikköpäästötietokanta Lipasto, globaali EU:n rahoittama Exiobase-panos-tuotosanalyysimalli sekä Iso-Britannian ympäristö-, elintarvike- ja maaseutuasioiden ministeriön (DEFRA) julkaisemat päästökerrointaulukot. Sähkön sijaintiperusteisessa päästölaskennassa ja kaukolämmön päästölaskennassa on käytetty Tilastokeskuksen julkaisemaa viiden vuoden keskiarvoa. Vaikutukset ilmaston lämpenemiseen on arvioitu ilmastopaneeli IPCC:n neljännen arviointiraportin mukaisesti (AR4 – 100 vuotta).

Pienpartikkeleiden (PM) ja typenoksidien (NO_x) laskennassa on käytetty päästökertoimina VTT:n Lipasto-järjestelmän ja Rastu-hankkeen päästökertoimia.

Energia- ja päästölaskennan vuoden 2020 ja 2019 tietoihin on tehty joitain korjauksia johtuen silloisissa toimittajien raporteissa olleista virheistä. Luvut on korjattu taulukoihin.

Kasvihuonekaasupäästöt, tCO_2e	2021	2020	2019
Fossiiliset päästöt			
Suorat päästöt (scope 1)	**76 364**	77 172	90 206
Muutos	**-808**	-13 034	-14 006
Epäsuorat päästöt energiantuotannosta, markkinaperusteinen (scope 2)	**9 770**	8 003	10 053
Muutos	**1 767**	-2 050	-3 458
Epäsuorat päästöt energiantuotannosta, sijaintiperusteinen (scope 2)	**96 209**	96 373	108 231
Muutos	**-164**	-11 858	-16 659
Muut epäsuorat päästöt (scope 3)	**182 683**	168 548	183 032
Muutos	**14 135**	-14 484	18 323
Yhteensä (markkinaperusteinen)	**268 817**	253 723	283 291
Muutos	**15 094**	-29 568	859
Ostetut sertifioidut päästövähenemät	**8 288**	11 803	2 392
Biogeeniset päästöt (1)			
Biogeeniset suorat päästöt (scope 1)	**15 318**	14 200	7 883

(1) Scope 3 osalta dataa ei saatavissa (alihankkijoiden biopolttoaineet)

Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3) päästölähteittäin, tCO_2e

	2021	2020	2019
Ostetut tuotteet ja palvelut	**74 800**	73 900	88 800
Kalustohankinnat	**15 339**	9 076	8 656
Energiantuotannon muut päästöt (polttoaineiden tuotanto ja siirtohäviöt)	**32 204**	29 417	33 326
Alihankintakuljetukset saapuvien ja sisäisten kuljetusten osalta	**1 094**	1 440	1 609
Alihankintakuljetukset myytyjen palveluiden osalta	**49 753**	48 148	42 295
Jäte	**943**	1 403	1 840
Liikematkustaminen	**622**	597	1 228
Töihin matkustaminen	**7 926**	4 567	5 278
Yhteensä	**182 683**	168 548	183 032

Kasvihuonekaasuintensiteetti

Päästöt suoritetta kohti, yksikkö	2021	2020	2019
Matkustajajunaliikenne, gCO_2e/hkm	**2,2**	2,3	1,3
Linja-autoliikenne, gCO_2e/km	**275,4**	310,0	489,9
Rautatielogistiikka, gCO_2e/tkm	**5,4**	5,4	5,9
Maantielogistiikka, gCO_2e/tkm	**45,6**	46,5	-

Tunnusluvut on rajattu liikenteen käyttämän sähkön ja polttoaineen suoriin päästöihin sekä alihankintakuljetuksien polttoainekulutuksen suoriin päästöihin. Matkustajajunaliikenteen osalta tunnusluku on laskettu ilman ostettuja päästövähenemiä. Maantielogistiikan tunnusluku on rajattu Suomen toimintoihin, luku laskettu vuodesta 2020 alkaen.

Liikenteen päästöt liikennemuodoittain, tonnia

Junaliikenne	2021	2020	2019
CO_2e	**61 381**	60 028	66 291
NO_x	**1 447**	1 389	1 474
Pienhiukkaset	**29**	28	30

Autoliikenne			
CO_2e	**52 851**	50 447	48 839
NO_x	**106**	133	233
Pienhiukkaset	**2,2**	2,0	2,3

Junaliikenteen CO_2e-päästöt on rajattu scopeihin 1 ja 2. Autoliikenteen päästöt on rajattu kotimaan toimintaan, CO_2e-päästöjen osalta rajauksena on scopet 1 ja 2 sekä alihankintakuljetusten suora päästö.

Energiatehokkuuden lisääminen

VR Group on tehnyt pitkäjänteisesti työtä energiatehokkuuden parantamiseksi. Keinoina tähän ovat olleet sähkövetoisen liikenteen lisääminen, vetokaluston uusiminen energiatehokkaammaksi, junakokojen kasvattaminen, suunnittelun tehostaminen ja kuljettajien kouluttaminen taloudelliseen ajotapaan.

Ympäristötavoitteiden (2021–2025) mukaan konsernin energiankulutus suoritetta kohden vähenee 15 prosenttia vuoden 2019 tasosta vuoteen 2025. Lukuun lasketaan kaikkien liiketoimintojen suoritekohtainen energiankulutus. Tavoitteeseen on otettu mukaan myös maantielogistiikan alihankintakuljetukset.

Konsernin energiatehokkuus suoritetta kohden huononi 8 %. Covid-19-pandemia vaikutti erityisesti junaliikenteen matkustajamääriin ja siten myös matkustajaliikenteen energiatehokkuuteen, koska junaliikennettä ei supistettu vastaavasti turvavälien mahdollistamiseksi matkan aikana. Tavaraliikenteessä vaikutukset ovat jääneet sekä 2020 että 2021 pienemmiksi.

Junaliikenteessä energiatehokkuus pysyi lähes edellisen vuoden tasolla vuoden 2021 aikana. Matkustajaliikenteessä energiankulutus laski 1,5 prosenttia arvoon 133,6 (135,7) Wh/henkilökilometri. Vuonna 2019 luku oli 92,4 Wh/henkilökilometri. Rautatielogistiikassa suhteellinen energiankulutus nousi 1,8 prosenttia arvoon 45,5 (44,7) Wh/tonnikilometri.

Junaliikenteessä VR Group on lisännyt energiatehokkuutta mm. ottamalla käyttöön sekä uutta, energiatehokkaampaa kalustoa että veturinkuljettajien työtä avustavan DAS-järjestelmän (Driver's Advisory System) ja kasvattamalla junakokoja.

Vuoden 2021 aikana saapuivat testaukseen ensimmäiset uudet dieselveturit (Dr19). Uudet veturit ovat huomattavasti vanhempia energiatehokkaampia, ja niissä voi käyttää polttoaineena uusiutuvia polttoaineita. Veturin modulaarinen rakenne mahdollistaa myös käyttövoiman muutoksen. Lisäksi pakokaasu- ja melupäästöt ovat kyseisillä vetureilla huomattavasti pienemmät kuin vanhemmalla kalustolla.

DAS-järjestelmä otettiin kokonaisuudessaan käyttöön sekä matkustaja- että tavaraliikenteen junissa vuoden 2021 aikana. Koneälyä hyödyntävä DAS-järjestelmä tukee veturinkuljettajan työtä ja auttaa optimoimaan junan ajoa niin, että energiatehokkuus lisääntyy, täsmällisyys paranee ja samalla matkustusmukavuus kasvaa. Järjestelmä on kehitetty yhdessä rautatieliikenteen ohjauksesta vastaavan Fintrafficin kanssa. Järjestelmä antaa kuljettajalle ennakoivaa tietoa muun muassa radasta ja maaston muodoista.

DAS perustuu koneoppimiseen: koeajojen aikana on ajettu läpi matkustaja- ja tavaraliikenteen reittejä ja järjestelmä on oppinut, missä kiihdyttää ja milloin hidastaa. Ajon aikana DAS opastaa kuljettajaa ja ehdottaa optimaalista nopeusprofiilia. Erityisen hyödyllinen se on tilanteissa, joissa veturinkuljettaja ajaa tuntemattomampaa reittiä tai radalla on esimerkiksi muuttuneita nopeusrajoituksia. Tavoitteena on säästää järjestelmän avulla 8 prosenttia vetovoimaan käytetystä energiasta.

Junakokojen kasvattaminen lisää myös energiatehokkuutta. Esimerkiksi VR Transpointin 7 000 tonnin ns. Mörkö-juna vastaa lähes sataa rekkaa. Junassa on peräti 80 vaunua, ja pituutta sillä on noin kilometri. Junaa vetää kaksi Vectron-sähköveturia, ja se liikennöi Vainikkala–Hamina-välillä Suomen transito- eli kauttakulkuliikenteessä.

Myös kiinteistöissä on tehty energiatehokkuutta lisääviä toimenpiteitä. Helsingin päärautatieaseman uudistushankkeeseen liittyvät merkittävimmät talotekniset muutokset ovat valmistuneet. Ne mahdollistavat tilojen käyttötarkoituksen muutokset uusiksi liiketiloiksi huomioiden energiatehokkuuden ja viihtyisyyden. Uudistettu talotekniikka kytketään myös aiemmin tehtyyn kantasähköverkon tasapainottamisen mahdollistavaan ns. virtuaalivoimalajärjestelmään.

Konsernin toimitilojen energiatehokkuustoimenpiteitä toteutettiin korjaus- ja rakennusautomaatioinvestoinnein sekä hyödyntämällä automaatiojärjestelmien analytiikkaa. Vedenkulutukseltaan merkittävimpiin 17 kiinteistöön asennettiin etäluettavat vesimittarit, joiden avulla saadaan automaattiset hälytykset vedenkulutuksen poikkeamista.

Ensimmäisen kokonaisen vuoden Helsingin varikolla toiminnassa ollut aurinkovoimalaitos tuotti sähköä kaluston kunnossapidon tarpeisiin noin 750 MWh, joka vastaa noin 40 sähkölämmitteisen omakotitalon sähkökulutusta.

Kotkan Mussaloon valmistui laajuudeltaan noin 600 m² ratapihaohjauksen ja -henkilöstön toimisto- ja sosiaalitila. Lämmitysratkaisuksi valittiin maalämpö, ja paikoitusalueelle rakennettiin valmiiksi VR:n sähköautojen latausjärjestelmät.

Vuoden 2022 aikana aurinkosähkön tuotantoa on suunniteltu lisättäväksi. Lisäksi sähkö- ja sähköhybridiautojen latausasemia pilotoidaan matkustaja-asiakkaiden ja henkilökunnan käytössä sekä lisätään kiinteistöihin latauspisteitä liiketoimintojen käyttöön.

Energiankulutus, GWh

Oma energiankulutus	2021	2020	2019
Polttoaineet, uusiutuvat	**52,6**	52,6	29,2
Muutos	**-**	23,4	3,7
Polttoaineet, uusiutumattomat	**289,1**	293,9	346,4
Muutos	**-4,8**	-52,5	-56,3
Sähkö	**638,3**	657,0	730,0
Muutos	**-18,7**	-72,9	-33,4
Kaukolämpö	**68,1**	52,6	66,0
Muutos	**15,5**	-13,3	-19,0
Kaukojäähdytys	**0,9**	0,9	1,1
Muutos	**-**	-0,2	-0,1
Yhteensä	**1 049,0**	1 057,1	1 172,7
Muutos	**-8,1**	-115,6	-105,2

Alihankkijoiden energiankulutus			
Polttoaineet, uusiutuvat	**0**	0	0
Polttoaineet, uusiutumattomat	**137,8**	98,1	127,3

Alihankkijoiden polttoaineenkulutus on rajattu Suomen toimintoihin.

Energiaintensiteetti

Energiankulutus suoritetta kohti, yksikkö	2021	2020	2019
Matkustajajunaliikenne, Wh/hkm	**133,6**	135,7	92,4
Rautatielogistiikka, Wh/tkm	**45,5**	44,7	45,4
Linja-autoliikenne, l/100 km	**26,4**	30,6	30,3
Maantielogistiikka, l/100 tkm	**1,6**	1,7	-

Maantielogistiikan luku laskettu vuodesta 2020 alkaen.

Materiaalitehokkuuden lisääminen

VR Group pyrkii toiminnassaan materiaalitehokkuuteen, jätteensynnyn ehkäisyyn ja kierrätyksen lisäämiseen. Hävikin syntyä ehkäistään ja kierrätyksen onnistumista edistetään kiinnittämällä huomiota järkeviin hankintoihin, työmenetelmiin ja työn suunnitteluun. Lisäksi kaluston ja komponenttien elinkaarta pidennetään kunnostamalla korjausta vaativat komponentit ja asentamalla ne korjattuina takaisin sen sijaan, että komponentit vaihdettaisiin uusiin.

Kaluston ja komponenttien elinkaaren pidentäminen ja optimoiminen sekä huoltojärjestelmien kehittäminen tuovat kunnossapidolle myös mahdollisuuksia liiketoiminnan kasvulle, esimerkkeinä HKL:n metrojunien peruskorjaus ja norjalaisen operaattorin Vy Tog AS:n hankkimien makuuvaunujen saneeraukset. Tavoitteena kaluston modernisoinneissa on parantaa matkustajamukavuutta ja turvallisuutta sekä uudistaa kaluston ilme nykyaikaisemmaksi.

Käytöstä poistetut tekstiilit, kuten vanhat työvaatteet tai makuuvaunujen lakanat, kierrätetään materiaalina. Niistä syntyy uutta tekstiilikuitua raaka-aineeksi eri teollisuuden aloille. Esimerkiksi Tampereen kaupungin matonpesupaikalla pilotoidaan penkkejä, jotka on valmistettu VR:n käytöstä poistetuista työvaatteista.

Jätettä VR Groupin toiminnoissa syntyy erityisesti kaluston kunnossapidossa sekä junien ja kiinteistöjen siivouksessa. Ympäristötavoitteiden mukaan kierrätysaste nostetaan 80 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Jätteiden määrä vuonna 2021 oli kaiken kaikkiaan 14 442 (13 580) tonnia, josta 65 (65) % kierrätettiin materiaalina. VR Group ei käsittele tai varastoi jätteitä, vaan kaikki jätteet on toimitettu palveluntarjoajille.

VR Groupin kunnossapitoyhtiö VR FleetCare on kilpailuttanut jätehuoltonsa vuoden 2021 aikana. Uusi vaarallisten jätteiden sopimus Fortumin kanssa astui voimaan 1.10.2021. Tavanomaisten jätteiden sopimus allekirjoitetaan alkuvuodesta 2022. Tavoitteena on kumppanuuksien avulla kehittää materiaalitehokkuutta entistä tiiviimmässä yhteistyössä.

Hankinnoilla on merkittävä rooli sekä materiaalitehokkuuden että päästöjen syntymisen kannalta. Yhtenä ympäristötavoitteena (2021–2025) VR Groupilla on, että uusissa sopimuksissa kaikilta merkittäviltä toimittajilta edellytetään sitoutumista jatkuvaan parantamiseen. Tämä vaatimus on lisätty vuoden 2021 aikana sopimuspohjiin. Merkittävien toimittajien itsearviointikyselyn (osa konsernin vastuullisuusprosessia) vastauksia käsiteltiin vuoden 2021 aikana, ja vastauksien perusteella tehdyistä huomioista keskusteltiin/pyydettiin lisäselvityksiä toimittajilta. Merkittäviä ympäristöriskejä kyselyyn perustuen ei havaittu.

Jätteet

	2021	2020	2019
Kokonaismäärä / t	**14 442**	13 580	13 128
Tavanomaiset jätteet	**12 860**	12 348	11 475
Vaaralliset jätteet	**1 582**	1 232	1 652

Käsittelytapa / t			
Materiaalina hyödynnetyt	**9 339**	8 809	7 836
Energiana hyödynnetyt	**4 363**	3 561	4 025
Loppukäsittely	**714**	875	1 146
Kaatopaikalle	**28**	151	251
Kierrätysaste / %	**65**	65	60

Kemikaaliturvallisuus

VR Transpoint kuljettaa rautateitse vuosittain merkittävän määrän tuotanto-kemikaaleja. Mahdollisten vuotojen sattuessa niiden joutuminen ympäristöön on vahingollista. Kemikaaleja käytetään myös kaluston kunnossapidossa. VR Group on sitoutunut toimimaan niin, ettei sen toiminta kemikaaleja käsiteltäessä, kuljetuksissa tai varastoitaessa aiheuta maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Rautatieyrityksellä on oltava ajantasainen turvallisuusselvitys Traficomin nimeämillä VAK-ratapihoilla. Turvallisuusselvitysten päivitys on jatkuva prosessi, jossa huomioidaan merkittävät muutokset toiminnassa ja kuljetuksissa. Tilannetta tarkastellaan vähintään vuosittain yhdessä rautatietoimijoiden kanssa.

Kolmella eri VAK-ratapihalla järjestettiin suuronnettomuusharjoitukset, joissa testattiin ratapihakohtaisen pelastussuunnitelman toimivuutta sekä viranomaisten ja rautatietoimijoiden välistä yhteistoimintaa. Traficom teki viralliset tarkastukset kahdelle ratapihalle. Niissä tarkastettiin VAK-ratapihojen varautumisen taso suuronnettomuuksien varalta.

Kesällä 2021 järjestettiin ympäristöturvallisuuskampanja ympäristöilmoitusten tekemisestä turvallisuuden tietojärjestelmään, Tuumaan. Tarkoituksena on nostaa ympäristöilmoitusten tekeminen vastaavaksi rutiiniksi kuin muissakin turvallisuuden lajeissa sekä kasvattaa havaintojen määrää, jotta poikkeamiin pystyttäisiin pureutumaan jo ennen niiden tapahtumista. Nykyisessä järjestelmässä ympäristöpoikkeama voidaan kirjata myös muiden turvallisuuslajien poikkeamille ja seuranta on entistä helpompaa. Normaalin ilmoituksen käsittelyprosessin lisäksi konsernin ympäristöryhmä käy säännöllisesti palavereissaan läpi ympäristöilmoitustilannetta ja tehtyjä havaintoja. Tarvittaessa aiheita nostetaan myös ympäristöryhmän tarkempaan seurantaan.

Mäntyharjun Kinnissä vuonna 2018 tapahtuneen ympäristöonnettomuuden jälkihoitoa jatkettiin edelleen vuoden 2021 aikana. Onnettomuudessa maahan valui 35 tonnia metyylitertbutyylieetteriä (MTBE). Pinta- ja pohjavesien sekä talouskaivojen MTBE-pitoisuuksia on edelleen tarkkailtu ympäristöviranomaisen hyväksymän tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Suomen Ympäristökeskuksen tekemän mallinnuksen mukaan merkityksellistä MTBE-pitoisuuden nousua ei havaittaisi enää vuoden 2022 jälkeen edes tulvahuippujen aikaan keväisin ja syksyisin. Määritysrajan alittavat pitoisuudet saavutettaisiin pintavesissä vuoden 2025 lopulla.

Vuonna 2021 ei tapahtunut merkittäviä kemikaalivuotoja vaarallisten aineiden kuljetuksissa tai kemikaaleja käsiteltäessä.

VR Groupilla on hallinnassaan useita ratapiha-, varikko- ja tankkauspaikka-kiinteistöjä, joissa maaperä on vuosikymmeniä sitten pilaantunut. Näitä pilaantuneita alueita kunnostetaan nykyään vuosittain rakenteiden uusimisen, alueen rakentamisen tai käyttötarkoituksen muuttamisen yhteydessä. Erityisesti entisen Pasilan konepajan alueella tehtiin useita kunnostusurakoita vuoden 2021 aikana, mm. Sturenkadun varren viimeisen tontin (Fredriksbergin jatko) kunnostaminen.

Ilmalan alueen hulevesien käsittelyä suunniteltiin yhdessä Väyläviraston kanssa vuosien 2020 ja 2021 vaihteessa toteutetun pilotin pohjalta. Alueen hulevedet johdetaan jätevesilaitokselle. Suunnittelun tarkoituksena on löytää sopiva käsittelymenetelmä hulevesien epäpuhtauksille, jotta vedet voitaisiin johtaa sadevesiviemäriin.

Viranomaisten vaatimaa pohjavesiseurantaa tehtiin kahdeksassa kohteessa. Riihimäen varikolla poistettiin öljyä alueen pohjavedestä pumppaamalla.

Vuonna 2021 pilaantuneen maaperän sekä pohja- ja pintavesien tutkimiseen, kunnostamiseen ja seurantaan Kinnin ennallistamistoimenpiteet mukaan lukien käytettiin kaikkiaan 1,8 (3,3) miljoonaa euroa.

Merkittävät kemikaalivuodot

	2021	2020	2019
Vuotojen määrä	**0**	3	0

Muut ympäristöaiheet

Toimintamme noudattaa ympäristölainsäädäntöä, eikä ympäristörikkomuksia vuonna 2021 tapahtunut.

Vuonna 2021 saatettiin päätökseen 12 EU-kilpailutusta. Ympäristökriteerien käyttöosuus näissä kilpailutuksissa vuonna oli 17 %, kun se vuotta aiemmin oli 43 %.

Ympäristölainsäädännön noudattaminen

Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen

	2021	2020	2019
Rikkomusten määrä	**0**	0	0

Toimittajien ympäristöarvioinnit

Osuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti

	2021	2020	2019
Osuus toimittajista, %	**17**	43	50

Ympäristöriskit ja -mahdollisuudet sekä ilmaston-muutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset

VR Groupin toiminnan ympäristölle aiheuttamat merkittävimmät riskit liittyvät onnettomuuksiin, jotka voivat aiheuttaa maaperän ja pohjaveden pilaantumista sekä muita ympäristövahinkoja. VR Groupilla on myös useita ratapiha-, varikko- ja tankkauspaikkakiinteistöjä, joissa vuosikymmeniä sitten tapahtuneet maaperän pilaantumiset edellyttävät monipuolista riskienhallintaa. Lisäksi melu- ja tärinähaitoista johtuvat rajoitukset ja vaatimukset vaikuttavat heikentävästi junaliikenteen toimintaedellytyksiin.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää sekä energiantehokkuuden lisäämistä että päästöjen vähentämistä. VR Group on laajentanut päästölaskentaansa GHG-protokollan mukaiseksi (GHG Protocol Corporate Accounting and Reporting Standard), jotta kuva konsernin vaikutuksesta ilmastonmuutokseen olisi entistä kattavampi. Ympäristötavoitteiden (2021–2025) painopiste on energiatehokkuuden lisäämisessä ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

Joukkoliikenteellä ja erityisesti junaliikenteellä on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Sähköjuna on muita liikennemuotoja ympäristöystävällisempi vaihtoehto. Se tuottaa vähemmän päästöjä ja kuluttaa vähemmän energiaa kuin muut liikennemuodot. Lisäksi VR Group on jo vuodesta 2008 lähtien käyttänyt uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä eli vesivoimaa. VR Group myös kompensoi niiden matkustajajunareittiensä kasvihuonekaasupäästöt, joilla ei voida uusiutuvaa energiaa käyttää.

Rautatieliikenteelle ilmastonmuutoksen torjunta tuo uusia kasvumahdollisuuksia, kun ihmiset kiinnittävät entistä enemmän huomiota toimintansa hiilijalanjälkeen ja joukkoliikennettä suosiva asennemuutos tuo asiakkaita entistä enemmän juniin. Tavaraliikenteen osalta kuljetustarpeet kasvavat, ja yritysasiakkaiden kanssa luodaan yhä enenevässä määrin yhteisiä päästöstrategioita.

Ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit junaliikenteelle ovat lähinnä sään ääri-ilmiöiden, kuten myrskyjen ja tulvien, aiheuttamat haitat liikenteelle ja rataverkolle. Ne aiheuttavat viivästyksiä liikenteelle ja lisäävät kustannuksia. Toisaalta myös energian hinnan nousu ja päästöjen vähentäminen tuovat taloudellisia vaikutuksia. Ilmastonmuutoksen taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu rahamääräisesti, koska laskentaan tarvittavaa tietoa ei ole saatavilla. VR Group käynnistää vuoden 2022 aikana TCFD-viitekehyksen (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) mukaisen ilmastoriskien ja -mahdollisuuksien käsittelyn.

CASE

VR Transpoint varmistaa Kemin uuden biotuotetehtaan puunsaannin

Metsä Group on valinnut VR Transpointin Kemiin rakennettavan biotuotetehtaansa raakapuun logistiikkakumppaniksi. Taustalla on yli kaksi vuotta kestänyt strateginen yhteistyö. Kuljetuksia varten on suunniteltu tehokas ja ympäristöystävällinen kokonaisratkaisu, jossa tehtaan toiminnot ja rautatiekuljetukset yhdistyvät saumattomasti. Kasvavan puun käytön takia puuta tarvitaan aiempaa laajemmalta alueelta Kemin pohjois- ja eteläpuolelta, mutta tehokkaiden rautatiekuljetusten ansiosta päästöt vähenevät 20 prosenttia kuutiota kohden.

Kemin biotuotetehtaalle tulee kulkemaan 8–10 junaa joka vuorokausi. Kuljetusjärjestelmän tehokkuus perustuu huippuunsa optimoituun vaunukiertoon: kahden perättäisen kuormauksen välinen aika on kaikilta osavaiheiltaan jopa puolet keskimääräistä raakapuukuljetusta lyhyempi. Uuden sopimuksen myötä VR Transpoint investoi uusiin raakapuuvaunuihin. Vetokalustona tullaan käyttämään uusimpia sähkö- ja dieselvetureita. Uudet sähköveturit vetävät jopa 2 500 tonnin kuormia, mikä tarkoittaa noin 20–25 prosenttia enemmän puuta junaa kohden. Myös liikenteen infrastruktuuri on otettu huomioon hankkeen alusta asti ja suunniteltu yhdessä Väyläviraston kanssa.

Yhteiskuntavastuun vastuullisuuslupaus

Kasvatamme Suomen hyvinvointia

Yhteiskuntavastuu

Kasvatamme Suomen hyvinvointia

VR Groupin yhteiskuntavastuun päätavoite on kasvattaa ympäristöystävällisen raide- ja muun joukkoliikenteen määrää ja osuutta kulkumuotona. VR Group mahdollistaa arjen sujuvan liikkumisen sekä teollisuuden kuljetukset ja sitä kautta tukee kestävän kehityksen tavoitteita asiakkaiden toiminnassa ja laajemmin yhteiskunnassa. VR Group haluaa myös edistää Suomen hyvinvointia merkittävänä verojen ja osinkojen maksajana.

Sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta juna on liikkumismuodoista tasa-arvoisin. Lähes jokaisella on mahdollisuus matkustaa junalla reilun hinnoittelun ja maantieteellisesti kattavan rataverkon ansiosta. Jopa 95 prosenttia suomalaisista asuu alle 50 kilometrin etäisyydellä juna-asemasta. VR Group pyrkii palvelemaan hyvin kaikkia asiakasryhmiä ja huomioimaan esimerkiksi palveluiden esteettömyyden.

Merkittävänä yhteiskunnallisena toimijana VR Group pyrkii jatkuvasti rakentamaan yhteistyötä sidosryhmiensä kanssa tavalla, joka auttaa sekä VR Groupia että asiakkaita saavuttamaan kansallisia ja globaaleja tavoitteita esimerkiksi ilmaston ja energiatehokkuuden osalta. Jatkuvan vuoropuhelun avulla VR Group edistää vihreitä investointeja, jotka vievät suomalaista yhteiskuntaa kohti kestävää kasvua. VR Groupille tärkeä teema on kestävän liikennejärjestelmän kehittäminen, niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin.

Vuoden 2021 kuluessa VR Group toi näkemyksiään esiin esimerkiksi kaksitoistavuotiseen valtakunnallista liikennejärjestelmää koskevan Liikenne 12 -suunnitelman infrainvestointiohjelmaan. Kasvavat junaliikenteen matkamäärät ja raiteilla kuljetetut tonnit edistävät vihreää siirtymää vähentämällä liikenteen päästöjä ja lisäämällä liikenteen kokonaisturvallisuutta.

Toimiva ratainfrastruktuuri, joka mahdollistaa kilpailukykyisen matka-ajan ja saumattomat matkaketjut, edistää matkailua, työssäkäyntiä ja yleisesti alueiden välistä saavutettavuutta. Rataverkon kapasiteettia lisäämällä ja ratoja modernisoimalla vähennetään päästöjä, lisätään työvoiman liikkuvuutta ja tuetaan elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Valtio-omistajan edellyttämällä tavalla VR Group pyrkii toteuttamaan edelläkävijyyttä kestävän kehityksen ja vastuullisuuden eri osa-alueilla kasvattamalla kädenjälkeämme yhteiskunnassa. Digitaalisuus ja data toimivat taustalla kehityksen vauhdittajina. Toimimalla näiden tavoitteiden edistämiseksi VR Group edistää yhteiskunnallista hyvinvointia.

Yhteiskuntavastuun avainmittarit

Yhteiskuntavastuuseen liittyvät tunnusluvut sisältyvät vastuullisuuden muiden osa-alueiden mittaristoon ja talouden tunnuslukuihin. Tavoitetta kasvattaa sähköisen joukkoliikenteen ja ympäristöystävällisen raideliikenteen määrää mitataan matkamäärien ja kuljetettujen tonnien kehityksellä. Merkittävän verojalanjäljen ja osingon Suomen valtiolle mahdollistaa kasvava, tehostuva ja kannattava liiketoiminta.

Ihmisoikeudet, korruptionvastaisuus ja lahjonnan torjunta

VR Groupissa noudatetaan eettisiä toimintaohjeita, jotka sisältävät ohjeistuksen lahjonnan vastaiseen toimintaan. Nämä ohjeet ovat saatavilla konsernin verkkosivuilla sekä henkilöstölle intranetissä. Jokaisen konserniin kuuluvan tulee suorittaa eettisiä toimintaohjeita koskeva koulutus, ja jokainen uusi työntekijä ohjeistetaan suorittamaan koulutus työsuhteen alussa. Konsernissa on myös erillinen lahjonnan vastainen ohjeistus ja siihen liittyvä koulutus avainhenkilöille ja esihenkilöille.

VR Group rohkaisee henkilöstöään ilmoittamaan kaikki epäillyt väärinkäytökset ja eettisten toimintaohjeiden rikkomukset. Yhtiöllä on käytössä nimettömät ilmoitukset mahdollistava Whistleblowing-palvelu epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseksi. Ilmoituskanavaan vuoden 2021 aikana tulleet ilmoitukset on käsitelty asianmukaisesti. Yhtään merkittävää korruptioon tai lahjontaan liittyvää riskiä ei tunnistettu eikä katsottu realisoituneen vuonna 2021.

Toimitusketjut

VR Groupin hankintoja ohjaa vuoden 2019 lopulla päivitetty hankintaohje, jonka lisäksi toiminta perustuu hankinnan strategioihin sekä toimittajahallintaa koskeviin toimintaohjeisiin. VR Groupin hankinnat olivat vuonna 2021 hieman yli 480 miljoonaa euroa, joka on noin 5 % enemmän kuin vuonna 2020. Vuonna 2020 alkaneet pandemian vaikutukset näkyvät edelleen vuoden 2021 hankinnoissa. Hankinnoista pääosa kohdistuu edellisten vuosien tapaan erityisesti kalustoinvestointeihin niin raiteilla kuin maanteillä, kuljetusalihankintaan, kaluston kunnossapitoon sekä energia- ja IT-hankintoihin.

VR Groupin hankinnat jakautuvat hieman yli 4 000 toimittajalle, joista noin 40 toimittajan osuus on yli puolet hankinnoista. Suurimmat yksittäiset toimittajat liittyvät kalustoinvestointeihin sekä energiahankintoihin. Hankinnoista suurin osa kohdistuu suomalaisille toimittajille tai muun Euroopan alueelle. Hankintojen vastuullisuuden varmistamiselle on määritelty prosessi, johon kuuluvat VR Groupin eettisten ehtojen hyväksyminen ja riskimaa-arvioinnit kaikkien toimittajien osalta, itsearvioinnit yli 100 000 euron vuotuisten hankintojen toimittajille, Vastuu Group -tarkistukset tilaajavastuulain alaisissa sopimuksissa sekä mahdolliset lisäselvitykset ja auditoinnit.

Toimitusketjujen hallinta on vastuullisen yritystoiminnan keskiössä, ja VR Group tekee jatkuvasti töitä toimitusketjujensa kestävyyden ja vastuullisuuden kehittämiseksi. Toimittajien tulee tuotteita ja/tai palveluja VR Groupille toimittaakseen hyväksyä VR Groupin eettiset ehdot kumppaneille, jotka käsittelevät niin lainmukaisuuden varmistamista kuin kansainvälisten pakotteiden mukaisen toiminnan varmistamista, toimittajien eettistä toimintaa, ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia sekä ympäristöä. Nämä ehdot ovat oleellinen osa VR Groupin kilpailutus- ja sopimusprosessia, jossa toimittajia edellytetään samalla varmistamaan, että heidän omat toimitusketjunsa sitoutuvat samoihin ehtoihin. Erityisalojen hankintalain mukaisissa kilpailutuksissa ESPD-lomakkeen (European Single Procurement Document eli Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja) täyttäminen on pakollista. Lomakkeella tarjoaja vakuuttaa, että poissulkemisperusteet ovat kunnossa ja vaatimukset soveltuvuudelle täytetään. Edellytämme toimittajiltamme myös tilaajavastuulain velvoitteiden täyttymistä. Lisäksi toimittajat sitoutetaan sopimusehdoin vastamaan itsearviointikyselyyn sekä jatkuvaan parantamiseen ympäristöasioissa.

Itsearviointikysely lähetetään jokaiselle toimittajalle, jolta hankinnat ylittävät 100 000 euroa vuodessa. Itsearviointitulosten perusteella toimittajat luokitellaan viiteen eri riskiluokkaan, joihin perustuen toimittajalta voidaan pyytää tarvittaessa lisäselvityksiä ja/tai kolmannen osapuolen toteuttamia auditointeja. Loppuvuonna 2020 kysely lähetettiin vajaalle 600 toimittajalle ja näihin liittyviä lisäselvityspyyntöjä lähetettiin yhteensä noin 160 toimittajalle vuoden 2021 aikana. Vuoden 2021 aikana voimassa olevia itsearviointituloksia oli yhteensä noin 350 toimittajalla.

Itsearviointien ja lisäselvitysten aikana tunnistettiin kehityskohteita, mutta ei havaittu merkittäviä toimitusketjun vastuullisuusriskejä. Vuoden 2022 alussa niille noin 400 toimittajille, joilla ei ole voimassa olevaa itsearviointitulosta tai jotka ovat aiemman itsearviointikyselyn perusteella luokiteltu kahteen alimpaan riskiluokkaan, lähetetään päivitetty itsearviointikysely. Itsearviointikyselyn täyttäminen vaadituin väliajoin toimii jatkossa myös edellytyksenä toimittajastatuksen säilyttämiseksi.

Verojalanjälki

VR Groupiin kuuluvat yhtiöt maksavat veronsa ja lakisääteiset maksunsa kunkin yhtiön kotimaan lakien ja säädösten mukaisesti. Suomen lisäksi konserniin kuuluvia yhtiöitä oli vuonna 2021 rekisteröity Venäjällä ja Norjassa. Verot maksettiin lähes kokonaan Suomeen.

Tiedot tilikaudelta 2021

Tilikaudelta maksetut verot, M€	Suomi 2020	Suomi 2021	Venäjä	Yhteensä
Tuloverot	2,9	8,6	0,3	**8,9**
Kiinteistöverot	1,6	0,8	0,0	**0,8**
Tuotantoverot	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Työnantajamaksut vain sotu-maksut	3,9	4,5	0,0	**4,5**
Mahdolliset muut verot	0,6	0,1	0,0	**0,1**
Tilikaudelta tilitettävät verot, M€				
Arvonlisäverot, myynnit	86,4	181,5	0,0	**181,5**
Arvonlisäverot, hankinnat	-160,8	-173,7	-0,5	**-174,2**
Valmisteverot	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Palkkaverot	71,9	72,6	0,0	**72,6**
Lähdeverot	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Mahdolliset muut verot	0,7	0,0	0,0	**0,0**
Maksetut ja tilitettävät verot yhteensä	7,0	94,4	-0,2	**94,2**
Liikevaihto maittain eriteltynä, M€	776,0	831,7	6,5	**838,3**
Sisäinen liikevaihto maittain eriteltynä, M€	0,0	0,0	0,9	
Tulosvaikutteisesti kirjattu vero, M€	4 611,5	6 393,1	-0,6	**5 781,9**
Tulos ennen veroja maittain eriteltynä, M€	-34,5	-22,19	2,7	**-19,5**
Aineelliset hyödykkeet, M€	1 457,4	1 484,1	13,4	**1 497,6**

CASE

WeThe15 – viesti yhdenvertaisuuden puolesta paralympialaisten alla

Päärautatieaseman kellotorni valaistiin elokuussa violetilla, joka on kansainvälinen vammaisuuden väri. Tempaus oli osa WeThe15-kampanjaa, jossa oli mukana kymmeniä kohteita ympäri maailman, kuten Rooman Colosseum, Niagaran putoukset ja London Eye.

Kampanjalla muistutettiin, että 15 prosentilla maailman väestöstä on jonkinlainen vamma. Paralympialaisten aika oli otollinen muistuttamiseen, että myös liikunta ja urheilu kuuluvat kaikille.

VR kehittää jatkuvasti toimintaansa asiakkaita kuunnellen ja huomioiden erityisryhmät, kuten vammaiset henkilöt, joita varten on esteettömän matkustamisen palveluja. VR on esimerkiksi jo pitkään tarjonnut edelläkävijänä saattajalippua, jolla liikkumis- tai toimintaesteisen asiakkaan avustaja pääsee maksutta mukaan junaan. Tällä hetkellä lähes 90 prosenttia kaukoliikenteen junavuoroista on esteettömiä, ja myös esimerkiksi Lappiin pääsee yöjunalla esteettömässä makuuhytissä.

Kaluston ja palveluiden kehityksessä kuunnellaan ja osallistetaan niin vammaisjärjestöjen edustajia kuin erityisryhmiin kuuluvia asiakastestaajia. Esimerkiksi digipalveluiden saralla otettiin hiljattain käyttöön uudet lippuautomaatit, joihin on palautteen perusteella tehty esteettömyyteen liittyviä parannuksia, käyttöliittymää ja visuaalisia seikkoja koskien.

GRI-sisältöindeksi

VR Groupissa vastuullisuus on osa jokapäiväistä toimintaa ja konsernistrategiaa. Vastuullisuusraportoinnissaan VR Group noudattaa valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä vuodelta 2020 sekä ohjeistusta valtion enemmistöomisteisille yhtiöille maakohtaisten verojen raportointiin vuodelta 2014. Vastuullisuusraportin lisäksi konserni laatii vapaaehtoisesti osana toimintakertomustaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivistä 2014/95/ EU sovelletun Suomen kirjanpitolain 1336/1997 3a luvun mukaisen selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista. Vertailtavuuden varmistamiseksi yhtiön johto on valinnut täydentäviä kansainvälisen GRI-viitekehyksen (Global Reporting Initiative) mukaisia tunnuslukuja, jotka noudattavat GRI-standardin perustason vaatimuksia.

Yleinen sisältö

Organisaation kuvaus

102-1	Raportoivan organisaation nimi	VR-Yhtymä Oy
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	**Toimintakertomus 2021** › Liiketoiminnot **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/** ›
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	Postiosoite: PL 488, 00101 Helsinki Käyntiosoite: Radiokatu 3, 00240 Helsinki
102-4	Toimintamaat	**Toimintakertomus 2021** › Liiketoiminnot **Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/** ›
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Osakeyhtiö. Suomen valtion omistusosuus 100 %.
102-6	Markkina-alueet	**Toimintakertomus 2021** › Liiketoiminnot **Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/yrityksemme/liiketoiminnot/** ›
102-7	Raportoivan organisaation koko	**Toimintakertomus 2021** **Tilinpäätös 2021** **Taulukko 102-7** **Taulukko 102-8**
102-8	Tietoa palkansaajista ja muista työntekijöistä	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **Taulukko 102-8**
102-9	Toimitusketju	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	**Toimintakertomus 2021** › Konsernirakenteen muutokset

Organisaation kuvaus

102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	**Toimintakertomus 2021** › Riskit ja epävarmuustekijät **Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021** › **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/ymparisto/ymparistotoiminnan-periaatteet/**
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	**www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/**

Strategia

102-14	Ylimmän johdon lausunto	**2021.vrgroupraportti.fi** › Toimitusjohtajan katsaus
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	**Toimintakertomus 2021** › Riskit ja epävarmuustekijät

Eettiset toimintaperiaatteet

102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vr-group-yrityksena/visio-strategia-ja-arvot/** › **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/eettiset-toimintaohjeet/** › **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/hankinta/** ›
102-17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	**Toimintakertomus 2021** › Riskit ja epävarmuustekijät **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/eettiset-toimintaohjeet/** ›

Hallintotapa

102-18	Hallintorakenne	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **Toimintakertomus 2021** › Hallinnointi **Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021** ›

Sidosryhmät

102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	**www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/** ›
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	99 %
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	**www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/** ›
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	**www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/** ›
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Raportointitapa

102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	**Tilinpäätös 2021** ›
102-46	Raportin sisällönmäärittely ja aihekohtaiset laskentarajat	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista Ks. kohta 103-1 **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/toimintaymparisto/sidosryhmat/yhteenveto-sidosryhmista/** ›
102-47	Olennaiset yritysvastuun aiheet	**Taulukko 102-47**
102-48	Muutokset aiemmin raportoidussa tiedoissa	**2021.vrgroupraportti.fi** › Vuosiraportin kuvaus
102-49	Muutokset raportoinnissa	Vuosiraportin kuvaus
102-50	Raportointikausi	1.1. - 31.12.2021
102-51	Edellisen raportin päiväys	1.4.2021
102-52	Raportin julkaisutiheys	Vuosittain
102-53	Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja	Mediadeskin päivystysnumero 029 434 7123

Raportointitapa

102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	**Vastuullisuusraportti 2021** › Riippumaton varmennusraportti
102-55	GRI-sisältötaulukko	**2021.vrgroupraportti.fi** ›
102-56	Raportoinnin varmennus	**Vastuullisuusraportti 2021** › Riippumaton varmennusraportti

Johtamismalli

103-1	Olennaiset aiheet ja niiden laskentarajat	VR Groupin olennaiset vastuullisuusasiat nousevat tärkeimpien sidosryhmien esille nostamista vastuullisuuskysymyksistä ja odotuksista konsernin toimintaa kohtaan. Syksyn 2018 aikana vastuullisuuden olennaiset aiheet päivitettiin haastattelemalla keskeisiä ulkoisten ja sisäisten sidosryhmien edustajia. Päivitystyöhön kuului verrokkianalyysi, jossa VR Groupin olennaisten aiheiden listaa verrattiin saman toimialan yritysten raporteissa mainittuihin keskeisiin vastuullisuusteemoihin ja tulevaisuuden haasteisiin. Lisäksi toteutettiin sidosryhmähaastatteluja, joiden avulla kartoitettiin mahdollisia muutoksia liittyen aiempaan olennaisten aiheiden listaan. Haastateltujen joukkoon kuului kuluttaja- ja yritysasiakkaita, toimittajia ja yhteistyökumppaneita, viranomaisia, poliittisia päättäjiä, toimialajärjestöjen sekä henkilöstön edustajia. Haastatteluista saatuja tuloksia käsiteltiin asiantuntijatyöpajassa, jonka osallistujat olivat VR Groupin eri toimintojen edustajia. Lopuksi olennaisuusmäärittelyyn haettiin ylimmän johdon näkemyksiä sekä hyväksyntä VR Groupin olennaisten asioiden listalle. Päivityksen perusteella VR Groupin vastuullisuuden olennaiset aiheet säilyivät pääosin samoina kuin aiemmin. Teemoista korostuivat turvallisuuden lisäksi erityisesti rautatieliikenteen vaikutus ilmastonmuutoksen hillintään ja yhtiön yhteiskunnallinen merkitys. Vuosiraportin kuvaus **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/** › **Taulukko 102-47**
103-2	Johtamiskäytännön ja sen osa-alueiden kuvaus	**Vastuullisuusraportti 2021** › Vastuullisuuden johtaminen
103-3	Johtamismallin arviointi	**Vastuullisuusraportti 2021** › Vastuullisuuden johtaminen

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset tulokset

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	**Taulukko 201-1** **Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista
201-2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä muut riskit ja mahdollisuudet	**Vastuullisuusraportti 2021** › Ympäristöriskit ja -mahdollisuudet sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset
201-3	Organisaation eläkesitoumusten kattavuus	VR Groupissa uusia eläkemyöntöjä annettiin vuonna 2021 173 (2020: 201) henkilölle. Näistä pysyviä työkyvyttömyyseläkkeitä oli 28 (2020: 39) ja osatyökyvyttömyyseläkkeitä 18 (2020: 11). Kuntoutustuen, eli määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen, tavoitteena on palauttaa kuntoutuja takaisin työelämään. Ammatillisen kuntoutuksen osalta maksettavaa kuntoutusrahaa myönnettiin uudelleenkoulutukseen tai työkokeiluun yhteensä 84 (2020: 99) henkilölle, joilla uhka työkyvyttömyydestä oli ilmeinen. Vanhuuseläkkeelle jääneiden ikä oli keskimäärin 62,4 (2020: 61,3) vuotta ja työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyysläkkeelle jääneiden osalta 60,9 (2020: 58,4) vuotta. Lisää eläkkeistä tilinpäätöksessä 2021.
201-4	Valtiolta saadut avustukset	Avecra Oy on saanut ravintolatoimintaansa Suomen valtiolta tukia 1 624,8 (778,0) tuhatta euroa, joka on merkitty tilikauden tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin tuottoihin. Valtiolta saadun hyvityksen määrä 1 624,8 (788,0) tuhatta euroa ei ylitä sille laissa säädettyä enimmäismäärää (1 676,4 tuhatta euroa). VR Group on saanut myös Business Finlandilta tuotekehitystukea 67,9 (48,7) tuhatta euroa ja konepajan energiahankkeeseen tukea 76,0 tuhatta euroa vuonna 2020. TEM on antanut energiatukia 167,2 tuhatta euroa vuonna 2021.

Välilliset taloudelliset vaikutukset

203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	**Toimintakertomus 2021** › Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista **Taulukko 201-1**

Hankintakäytännöt

204-1	Ostot paikallisilta toimittajilta	Vuoden 2021 hankintojen arvosta edellisvuoden tavoin noin 80 % ohjautui Suomeen rekisteröidyille toimittajille (luku sisältää tiettyjä manuaalisia korjauksia paikallisen vaikutuksen tarkentamiseksi).

Korruptionvastaisuus

205-1	Liiketoiminnot, joiden korruptioon liittyvät riskit on arvioitu	Kaikki VR Groupin liiketoiminta- ja tukiyksiköt ovat mukana riskienhallinnan vuosittaisessa riskikartoituksessa. Yhtään merkittävää korruptioon tai lahjontaan liittyvää riskiä ei tunnistettu eikä katsottu realisoituneen vuonna 2021.

Kilpailun rajoittaminen

206-1	Kilpailuoikeudellisten säännösten rikkomiseen, kartelleihin ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	Vuonna 2021 ei ole ollut kesken olevia tai päättyneitä kilpailun rajoittamiseen liittyviä oikeustoimia.

Verot

207-1	Verostrategia	VR Groupilla ei ole verostrategiaa
207-2	Verojen hallinnointi, hallinta ja riskienhallinta	VR Groupilla ei ole tax governancea
207-3	Sidosryhmien osallistaminen ja veroihin liittyvien huolenaiheiden hallinta	VR Groupilla ei ole erikseen määriteltyä ohjelmaa verotukseen vaikuttamiseksi. VR Group osallistuu välillisesti verotuksen edunvalvontatyöhön mm. Elinkeinoelämän keskusliiton, Paltan ja Keskuskauppakamarin jäsenyyksien kautta. Lisäksi VR Group antaa osana muuta edunvalvontatyötään lausuntoja EU-tason ja kansalliseen sääntelyyn liittyen mm. eduskunnalle sekä liikenne- ja viestintäministeriölle, esimerkkinä mainittakoon Euroopan komission Fit for 55 -valmiuspakettiin sisältyvä energiaverodirektiivin uudistus.
207-4	Maakohtainen veroraportti	**Vastuullisuusraportti 2021** › Verojalanjälki **Taulukko 102-8** Henkilöstö **Tilinpäätös 2021** › Konsernirakenne **Tilinpäätös 2021** › Tuloverot

Ympäristövaikutukset

Energia

302-1	Organisaation oma energiankulutus	**Vastuullisuusraportti 2021** › Energiatehokkuuden lisääminen
302-2	Energiankulutus oman organisaation ulkopuolella	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko energiankulutus
302-3	Energiaintensiteetti	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko energiaintensiteetti
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	**Vastuullisuusraportti 2021** › Energiatehokkuuden lisääminen
302-5	Vähennykset tuotteiden ja palveluiden energiatarpeessa	**Vastuullisuusraportti 2021** › Energiatehokkuuden lisääminen

Päästöt

305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 1)	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko kasvihuonekaasupäästöt
305-2	Energian epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 2)	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko kasvihuonekaasupäästöt
305-3	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3)	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt päästölähteittäin
305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	**Vastuullisuusraportti 2021** › Taulukko kasvihuonekaasuintensiteetti
305-5	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	**Vastuullisuusraportti 2021** › Päästöjen vähentäminen
305-7	Typenoksidien (NO_x) ja rikkioksidien (SO_x) päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	**Vastuullisuusraportti 2021** › Päästöjen vähentäminen

Jätteet

306-1	Jätteen tuotanto ja jätteisiin liittyvät merkittävät vaikutukset	**Vastuullisuusraportti 2021** › Materiaalitehokkuuden lisääminen VR Group raportoi omassa toiminnassaan syntyvät jätteet ja niiden vaikutusten vähentämiseksi tehdyt ja suunnitellut toimenpiteet.
306-2	Jätteisiin liittyvien vaikutusten hallinta	**Vastuullisuusraportti 2021** › Materiaalitehokkuuden lisääminen Jätetiedot perustuvat palveluntarjoajien toimittamiin raportteihin.
306-3	Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja käsittelytavan mukaisesti	**Vastuullisuusraportti 2021** › Materiaalitehokkuuden lisääminen

Ympäristölainsäädännön noudattaminen

307-1	Ympäristölainsäädännön ja -säännösten rikkominen	**Vastuullisuusraportti 2021** › Muut ympäristöaiheet

Toimittajien ympäristöarvioinnit

308-1	Osuus uusista toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	VR Group edellyttää, että sen toimittajat toimivat vastuullisesti ja noudattavat konsernin hankintatoimen eettisiä ohjeita, joissa toimittaja sitoutuu noudattamaan vähintään kaikkia soveltuvia ympäristölakeja ja määräyksiä sekä työskentelemään järjestelmällisesti ja ennakoivasti ympäristövastuunsa edistämiseksi. Toimittajien tulee myös sitoutua siihen, että heidän omat toimitusketjunsa noudattavat samoja ehtoja. Vuonna 2021 valmiiksi saaduissa EU-kilpailutuksissa ympäristökriteerien käyttöosuus oli 17 %, kun se vuotta aiemmin oli 43 %. Vähennys selittyy vuoden 2021 eri hanketyypeillä (erityisesti tietyt palveluhankinnat).

Sosiaaliset vaikutukset

Työsuhteet

401-1	Uuden palkatun henkilöstön määrä ja vaihtuvuus	**Taulukko 401-1**

Henkilöstön ja johdon väliset suhteet

402-1	Muutostilanteissa noudatettava vähimmäisilmoitusaika	Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava neuvotteluaika on 2–6 viikkoa, vähimmäisilmoitusaika sekä neuvotteluoikeus on määritelty kollektiivisissa työehtosopimuksissa.

Työterveys ja -turvallisuus

403-1	Työntekijöiden edustus virallisissa henkilöstön ja johdon yhteisissä työterveys- ja turvallisuustoimikunnissa	VR Groupin hyvinvointi-, terveys- ja työturvallisuustoimintaa johdetaan johtamis-järjestelmällä, joka on kuvattu vastaamaan konsernitasolla ISO 45001 -sertifikaattia (sertifioituna VR Kunnossapito Oy:ssä). Johtamisjärjestelmä määrittää HTT-toiminnan minimitason, jonka lisäksi liiketoiminnoilla on omia johtamisjärjestelmää täydentäviä ohjeita. HTT-toiminta perustuu vaarojen ja työn kuormitustekijöiden tunnistamiseen ja riskien arviointiin ja hallintaan eli toiminnan ennakointiin niin normaaleissa kuin poikkeustilanteissa. Työsuojelun yhteistoiminnasta VR Groupin työpaikoilla on tehty erillinen sopimus yhteistyössä henkilöstön edustajien kanssa. VR Groupissa on liiketoiminta- tai yksikkökohtaisia työsuojelutoimikuntia, jotka kattavat kaikki henkilöstöryhmät.
403-2	Uhan tunnistaminen, riskienarviointi ja tapaturmien tutkiminen	Kannustamme henkilöstöämme ilmoittamaan turvallisuuteen liittyvistä havainnoista turvallisuuden tietojärjestelmään, joka ohjaa ilmoitukset esihenkilöiden ja asiantuntijoiden käsittelyyn. Ilmoituksien perusteella määritetään toimenpiteitä, joiden toteuttamista seurataan systemaattisesti. Työturvallisuus- ja työterveyshuoltolain mukaan työnantajalla on vastuu siitä, että työpaikalla on tehty asianmukaiset riskienarvioinnit ja työpaikkaselvitykset. Esihenkilö vastaa riskiarvioinnin tekemisestä ja käyttää asiantuntijoita apunaan. Työterveyshuolto vastaa työpaikkaselvityksen tekemisestä, ja se tehdään pääsääntöisesti riskienarviointien yhteydessä. Riskit arvioidaan seurausvaikutukseltaan sekä todennäköisyydeltään (5x5). Riskienarvioinnin perusteella määritetään edellytettävät ja tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet toiminnan jatkamiseksi tai riskiin varautumiseksi. VR Groupissa on käytössä tapaturmien osalta standardoitu tutkintaprosessi, jossa tapahtumien selvityksen lisäksi paneudutaan myös inhimillisiin ja organisatorisiin tekijöihin. VR Groupissa on käytössä myös whistleblowing-ilmoitusmenettely, ellei henkilö halua ilmoittaa havaitsemastaan epäkohdasta omalle esihenkilölleen.

Työterveys ja -turvallisuus

403-3	Työterveyspalvelut, joiden avulla ehkäistään riskejä	Työterveyshuoltoa toteutetaan hyvän työterveyshuoltokäytännön ja työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti yhdessä ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa. VR:n työterveyshuoltotoiminnan suunnittelua ohjaa sekä työpaikkojen että henkilöstön tarpeet. VR:n työterveyshuollon toimintaan liittyvät olennaisena osana liikenneturvallisuus-vaatimukset ja niistä seuraavat terveydentilavaatimukset. Työterveyshuollon toiminta-suunnitelmat tehdään yhtiöittäin ja VR-Yhtymän osalta liiketoiminnoittain. Niitä täydennetään yksikkökohtaisilla paikallisilla liitteillä. Työterveyshuollon toimintasuunnitelma tehdään kolmeksi vuodeksi ja päivitetään vuosittain. Laatimisessa noudatetaan liiketoiminnan suunnitteluaikataulua. Työterveyshuollon toimintasuunnitelmat ja korvaushakemukset käsitellään yhteistoiminnassa liiketoimintojen/yhtiöiden työsuojelutoimikunnissa. Liiketoimintojen/yhtiöiden työterveyshuollon toimintasuunnitelmien paikalliset liitteet perustuvat työterveyshuoltolain mukaisiin työpaikkaselvityksiin sekä työturvallisuuslain mukaisiin riskikartoituksiin. HR-yksikkö koordinoi työterveyshuollon toimintasuunnitelmien ja niitä täydentävien paikallisten liitteiden laatimista yhdessä liiketoimintojen HR-päälliköiden, esihenkilöiden ja työterveyshuollon palvelutuottajan kanssa ja vastaa siitä, että toimintasuunnitelmat käsitellään työsuojelutoimikunnissa. Liiketoiminnan ja yhtiön ennakoiva hyvinvointitoiminnan tarpeen arviointi ja suunnittelu tehdään vuosittain liiketoiminnan suunnittelun yhteydessä. Liiketoiminnan hyvinvointitoiminnan suunnittelusta vastaa HR-päällikkö. Konsernitasoista suunnittelua koordinoi työkyky- ja hyvinvointipäällikkö. Suunnitelmista koostetaan konserni- ja liiketoimintatasoiset hyvinvointisuunnitelmat, jotka käsitellään työsuojelutoimikunnan kokouksissa.
403-4	Työntekijöiden osalllistuminen työterveyden ja -turvallisuuden johtamiseen ja kehittämiseen	Työntekijöiden osallistuminen ja sitoutuminen on edellytys työpaikan hyvän turvallisuuskulttuurin ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi sekä työntekijän oman hyvinvoinnin ja työkyvyn edistämiseksi. Henkilöstöä on mukana työturvallisuuden, hyvinvoinnin ja työterveyden kehittämisessä eri tasoilla ja eri yhteyksissä. HTT-asioiden kehittymisestä kerrotaan henkilöstölle avoimesti. Henkilöstö osallistuu kehittämiseen esimerkiksi riskienarvioinneissa, turvallisuustuokioissa, havainnointikierroksilla sekä poikkeamien ja tapaturmien selvittämisessä. Päätöksissä huomioidaan henkilöstön ja heidän edustajiensa näkemykset. VR:ssä on työntekijäjärjestöjen kanssa sovittu lakisääteisestä työsuojelun yhteistoiminnasta erillisellä sopimuksella, jossa määritellään mm. roolit, työsuojelutoimikuntien organisoituminen ja toiminta työpaikoilla. Työsuojelutoimikunta toimii työpaikalla työnantajan, työntekijöiden ja toimihenkilöiden välisenä yhteistyöelimenä laajakantoisissa työsuojelua, työturvallisuutta, työterveyttä ja hyvinvointia koskevissa asioissa. Työsuojelutoimikunnat toimivat tarvittaessa yhteistyössä eri viranomaisten ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Työterveys ja -turvallisuus

403-5	Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvät koulutukset	HTT-asioihin perehdytetään jo rautatieammattien peruskoulutuksen yhteydessä. Konsernissa järjestetään osana VR Akatemiaa kaikille avoimia työkykyyn, työterveyteen, työturvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä koulutuksia. Työsuojeluorganisaation koulutuksesta on sovittu työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välisissä sopimuksissa. Työsuojeluorganisaatio käy peruskoulutusten lisäksi työpaikan työturvallisuusnäkökohtiin liittyviä syventäviä koulutuksia vuosittaisen koulutussuunnitelman mukaan. Yhteisillä työpaikoilla on käytössä työturvallisuuskortti, ja työpaikoilla on organisoitu sen mukaisesti työturvallisuuskorttikoulutukset. Perehdytyksestä työhön vastaa jokaisen oma esihenkilö. Esihenkilöillä on vastuu myös henkilöstön työn aikaisesta osaamisesta ja sen varmistamisesta. Perehdytyksessä ja työnopastuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota työssä esiintyvien vaaratilanteiden ja riskien läpikäymiseen sekä turvallisten, terveellisten ja ergonomisten työtapojen oppimiseen. Turvallisuustuokioita pidetään työpaikalla muun koulutuksen, palaverien sekä ryhmäkehityskeskustelujen yhteydessä. Alue- ja työpaikkakohtaista koulutusta järjestetään poikkeustilanteiden, erityisongelmien ja ajankohtaisen tiedon jakamiseksi. Työterveyshuollon palvelutuottajat antavat neuvontaa ja ohjausta työterveyshuoltolain mukaisesti, työpaikan toimintasuunnitelman mukaisesti ja esihenkilöiden tilauksesta. Ensiapukoulutukset toteutetaan työpaikkakohtaisesti, riskien ja työ-/tehtäväroolien mukaisesti. Ensiapukoulutusten järjestämisestä on keskitetty sopimus palveluntuottajan kanssa.

Työterveys ja -turvallisuus

403-6	Terveyden ja työkyvyn edistämiseen liittyvät palvelut ja ohjelmat	VR-konsernin hyvinvointitoimintaa ohjataan työkykyohjelman avulla. Työkykyohjelman tavoitteena on hallita henkilöstön työkykyä varmistamalla, että työkykyä seurataan ja tuetaan systemaattisesti. Työkykyohjelma toimii VR-konsernissa varhaisen tuen mallina ja ohjelmaan on kuvattu työkykyuhkien- ja ongelmien tunnistamiseen liittyviä hälytysmerkkejä ja -rajoja, joihin tulee reagoida. Ohjelmassa on kerrottu myös eri kuntoutuksen keinoista, joiden avulla työssä jatkamista tai työhön paluuta voidaan tukea. Tärkeimpiä työkaluja työkykyuhkien ja -ongelmien käsittelyssä ovat asia puheeksi keskustelu sekä työkykypalaveri. Työpaikoilla tapahtuvat kehittämistoimet ovat keskeisiä työntekijöiden työkyvyn ja työyhteisöjen hyvinvoinnin tukemisen keinoja, jotka voivat kohdistua työhön ja työoloihin, työyhteisöön, osaamiseen sekä työntekijän yksilöllisiin voimavaroihin. Hyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen on osa työyhteisön ja eri yhteistyöosapuolten normaalia toimintaa ja erityisesti esihenkilötyötä sen eri muodoissa. Esihenkilön tehtävänä on seurata henkilöstönsä työssä suoriutumista ja sairauspoissaoloja sekä reagoida uhkiin ja ongelmiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Esihenkilöiden tukena työkykyjohtamisessa ja sairauspoissaolojen seurannassa on esihenkilökompassi, jonka kautta esihenkilö saa muistutuksen sairauspoissaolojen ylittäessä työkykyohjelmassa sovitut kriteerit. HR-yksikön asiantuntijat ovat esihenkilöiden tukena työkykyasioiden käsittelyssä ja ratkaisujen löytämisessä. Työterveyshuollolla on keskeinen rooli työkykyuhkien tunnistamisessa, työntekijöiden työkyvyn arvioinnissa sekä työkyvyn tukemisessa. Työkykyohjelmassa korostetaan yhteistyötä esihenkilöiden ja työterveyshuollon välillä. Säännöllisillä tapaamisilla varmistetaan, että työpaikkojen olosuhteet ja niissä tapahtuvat muutokset ovat työterveyshuollossa tiedossa ja tätä kautta myös tuetaan työntekijöiden työkykyä.
403-7	Työterveys- ja työturvallisuushaittojen ehkäisy läpi arvoketjun	VR:n henkilöstön työskennellessä yhteisillä työpaikoilla työturvallisuusriskit ja näkökohdat tunnistetaan osana yhteisen työpaikan työturvallisuusyhteistyötä ja huomioidaan myös omaa henkilöstöä koskevissa työturvallisuusriskienarvioinneissa. Yhteisillä työpaikoilla sattuneet työtapaturmat tutkitaan VR:n tutkintamallin mukaisesti ja myös näissä tehdään tarvittavaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. VR:llä toimii kaikkia liiketoimintoja osallistava konsernin työturvallisuusryhmä, jossa on kunkin liiketoiminnan työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutettu. Ryhmän tavoitteena on jakaa parhaita käytäntöjä, sopia yhteisten työturvallisuusriskien hallinnasta ja menettelyistä sekä pitää yllä yhtenäistä tilannekuvaa työturvallisuuden kehityksestä. VR:n liiketoimintaan liittyviä asiakkaiden terveys- ja turvallisuusriskejä hallitaan ja seurataan tiiviisti osana konsernin turvallisuustoimintaa. Rautatieturvallisuuden johtamisjärjestelmä luo puitteet jatkuvasti kehittyvälle liikenneturvallisuudelle.

Työterveys ja -turvallisuus

403-8	Työterveyshuollon ja työturvallisuushallinnon alaiset työntekijät	Koko henkilöstö.
403-9	Työtapaturmat	Työtapaturmat raportoidaan VR Groupissa omien työntekijöiden ja konsernin työpaikoilla työskentelevien ulkopuolisten työntekijöiden osalta. Alihankkijoiden työtapaturmia seurataan lukumäärällisesti (vuonna 2021 yhteensä 24 kpl), mutta niitä ei lasketa VR Groupin tapaturmataajuuteen. Tapaturmien lisäksi turvallisuuden tietojärjestelmään raportoidaan turvallisuushavaintoja ja läheltä piti -tilanteita. VR Groupin henkilöstölle vuonna 2021 sattuneet tapaturmat olivat pääsääntöisesti liikkumiseen liittyviä (liukastuminen ja kaatuminen). Tapaturmia kävi myös terävien esineiden kanssa sekä fyysisessä kuormituksessa. Alihankkijoille sattuneissa tapaturmissa aiheutui yleisimmin pieniä käsi-, silmä- ja alaraajavammoja.

Koulutukset

404-3	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	Koko henkilöstö

Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet

405-1	Hallinnon ja henkilöstön monimuotoisuus	**Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2021** Ks. Kohta 102-8 **Taulukko 405-1**
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen sekä palkitsemisen suhde	Käytettävät palkkausjärjestelmät perustuvat sovellettaviin työehtosopimuksiin. Henkilökohtainen sopimuspalkka suhteutetaan markkinapalkkoihin ja yhtiön muiden tehtävien palkkatasoon. Tasa-arvosuunnitelman osana tarkastellaan palkkatasa-arvoa työehtosopimusten taulukkopalkkaisten tehtävien osalta ja lisäksi sopimuspalkkaisten tehtävien osalta on toteutettu palkkatasa-arvoselvitys (Gender Equality Analysis). Näihin pohjaten vertailukelpoisten tehtävien osalta ei ole havaittu merkittäviä eroja naisten ja miesten palkkauksessa.

Syrjinnän ehkäisy

406-1	Syrjintätapaukset ja korjaavat toimenpiteet	Ei tapauksia tunnistettu.

Toimittajien sosiaalinen arviointi

414-1	Toimittajat, jotka on arvioitu sosiaaliseen vastuuseen liittyvien kriteerien mukaisesti	Toimittajien sosiaalisen vastuun arvioinnin kulmakivinä toimivat 1) riskimaista toimitettavien tuotteiden tai palveluiden arviointi, 2) toimittajan tilaajavastuulain mukaisen toiminnan varmistaminen sekä 3) VR Groupin hankintatoimen eettinen toimintaohje toimittajille. Yritys, joka ilmoittautuu ehdokkaaksi VR Groupin järjestämään tarjouskilpailuun, vastaa tarjouspyyntöön tai solmii sopimussuhteen, sitoutuu samalla noudattamaan VR Groupin hankintatoimen eettisiä toimintaohjeita kumppaneille, jotka sisältävät vaatimukset myös ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien osalta. Erityisalojen hankintalain mukaisissa kilpailutuksissa ESPD-lomakkeen (European Single Procurement Document eli Yhteinen eurooppalainen hankintaasiakirja) täyttäminen on pakollista. Sillä tarjoaja vakuuttaa hankintayksiköllä poissulkemisperusteiden olevan osaltaan kunnossa ja tarjoaja täyttää hankintayksikön asettamat vaatimukset tarjoajan soveltuvuudelle. Edellytämme toimittajiltamme myös tilaajavastuulain velvoitteiden täyttämistä. **www.vrgroup.fi/fi/vrgroup/vastuullisuus/hankinta/eettiset-ehdot-kumppaneille/** ›

Julkinen päätöksenteko

415-1	Poliittiset tuet	VR Group ei tue poliittisia puolueita, ehdokkaita tai organisaatioita.

Asiakkaiden terveys ja turvallisuus

416-1	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi	VR Matkustajaliikenteen tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi tehdään 100-prosenttisesti. Riskienarviointeja on toteutettu erityisen huolellisesti vuonna 2021 vallinneen koronatilanteen myötä. Rautatielogistiikassa riskienarviointeja tehdään asiakaskohtaisesti yhteistyössä suurimpien asiakkaiden kanssa, joiden osuus palvelutarjonnasta on 75 %. VR FleetCaressa kalustoturvallisuuden riskienarvioinnit kuuluvat osaksi kalustoturvallisuusjohtamisjärjestelmää ja niitä on tehty kattavasti koko kalustosta.
416-2	Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Kirjallisten varoitusten lukumäärä turvallisuusohjeiden vastaisesta toiminnasta 13, joista 3 maskin käytön laiminlyönneistä.

Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio

417-3	Markkinointiviestintään liittyvien lakien, säännösten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä rikkomuksia.

Asiakkaiden yksityisyyden suoja

418-1	Asiakkaiden yksityisyydensuojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvät valitukset	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä sanktioihin johtaneita rikkomuksia.

Määräystenmukaisuus

419-1	Lakien ja säädösten rikkomukset sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden osalta	Ei GRI:n tarkoittamia merkittäviä rikkomuksia.

Liitteet

102-47

VR Groupin olennaiset vastuullisuusteemat ja -aiheet sekä raportoinnin rajaus

Teemat	Aiheet	GRI-standardit	Aihekohtainen laskentaraja
Asiakaslähtöisyys	Täsmällisyys, toimitusvarmuus ja luotettavuus Kokonaispalvelu; logistiikkaratkaisut, matkaketjut Eri asiakasryhmien tarpeiden huomiointi Digitaalinen kehitys ja asiakaskokemus Kumppanuudet Innovatiiviset uudet ratkaisut Ajantasainen tiedottaminen Kilpailukykyinen hinnoittelu	GRI 102 Sidosryhmävuorovaikutus GRI 103 Johtamismalli	Koko konserni ja yhteistyökumppanit (Konsernin Suomen toiminnot, VR Transpointin osuudessa mukana myös Transpoint International)
Turvallisuus	Liikenteen turvallisuus Matkustajien turvallisuus Työturvallisuus Tietoturva ja kyberturvallisuus	GRI 103 Johtamismalli GRI 416 Asiakkaiden terveys ja turvallisuus GRI 403 Työterveys ja –turvallisuus GRI 418 Asiakkaiden yksityisyyden suoja	Koko konserni, toimittajat, yhteistyökumppanit (Konsernin Suomen toiminnot)
Ympäristö	Uusiutuva energia ja ilmastonmuutoksen hillintä Liiketoimintamalli ja logistinen tehokkuus (junakokonaisuus, täyttöaste) Ympäristöturvallisuus Energiatehokkuus Materiaalitehokkuus	GRI 103 Johtamismalli GRI 302 Energia GRI 305 Päästöt GRI 306 Jätteet GRI 307 Ympäristölainsäädännön noudattaminen	Konsernin Suomen toiminnot, energialuvuissa ja päästöissä mukana myös maantielogistiikan alihankkijat

102-47

VR Groupin olennaiset vastuullisuusteemat ja -aiheet sekä raportoinnin rajaus

Teemat	Aiheet	GRI-standardit	Aihekohtainen laskentaraja
Työntekijäkokemus	Työnantajamaine Osaaminen ja sen kehittäminen Henkilöstön monimuotoisuus Kilpailukyky työpaikkojen säilyttämiseksi	GRI 103 Johtamiskäytännöt GRI 401 Työsuhteet GRI 402 Henkilöstön ja johdon väliset suhteet GRI 404 Koulutukset GRI 405 Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet GRI 406 Syrjinnän ehkäisy	Koko konserni (Konsernin Suomen toiminnot)
Yhteiskuntavastuu	Yhteiskunnallinen merkittävyys Vastuulliset hankinnat Hyvä maine Eettiset toimintaperiaatteet ja läpinäkyvyys	GRI 102 Eettiset toimintaperiaatteet GRI 103 Johtamismalli GRI 201 Taloudelliset vaikutukset GRI 203 Välilliset taloudelliset vaikutukset GRI 204 Hankintakäytännöt GRI 205 Korruptionvastaisuus GRI 206 Kilpailun rajoittaminen GRI 207 Verot GRI 308 Toimittajien ympäristöarvioinnit GRI 414 Toimittajien sosiaalinen arviointi GRI 415 Julkinen päätöksenteko GRI 419 Määräystenmukaisuus	Koko konserni ja toimittajat

102-7

VR Group, keskeiset tunnusluvut (milj. €)

	2021	2020
Liikevaihto	**838,3**	791,9
Liikevoitto	**-22,7**	-24,6
% liikevaihdosta	**-2,7**	-3,1
Vertailukelpoinen liikevoitto	**-14,1**	-26,1
% liikevaihdosta	**-1,7**	-3,3
Tilikauden voitto	**-13,7**	-33,1
Liiketoiminnan rahavirta	**138,1**	99,5
Investoinnit	**168,8**	161,2
Sijoitettu pääoma kauden lopussa	**1 583,1**	1 560,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	**-0,5**	-1,1
Vertailukelpoinen sijoitetun pääoman tuotto %	**0,0**	-1,2
Korollinen nettovelka kauden lopussa	**238,1**	87,6
Nettovelkaantumisaste %	**18,6**	6,9
Henkilöstö keskimäärin Suomessa	**5 581**	5 698

102-8

Henkilöstötietoja

	2021	2020	2019	2018	2017
Henkilötyövuodet keskimäärin Suomessa (1)	**5 581**	5 698	5 919	7 537	7 540
Muutos, %	**-2,1**	-3,7	-21,5	+0,4	-4,5
Ulkomailla työskentelevien määrä	**39**	120	125	376	427
Palkkasumma, miljoona euroa	**297,2**	291,8	305,2	386,6	376,2
Vakituisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (2)	**97**	98,7	98,5	97,2	97,7
Määräaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (2)	**3**	1,3	1,5	2,8	2,3
Kokoaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (2)	**92**	91,9	91,4	93,4	94,5
Osa-aikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % (2)	**8**	8,1	8,6	6,6	5,5
Miehiä henkilöstöstä, %	**82**	81	80,5	81,9	81,9
Naisia henkilöstöstä, %	**18**	19	19,5	18,1	18,1
Henkilöstön keski-ikä, vuotta	**43,2**	43,1	42,8	43,1	43,8
Keskimääräinen työsuhteen pituus, vuotta (2)	**10,8**	11,1	11,4	13	14
Työsuhteita alkoi (2) (3)	**607**	464	935	1 168	952
Työsuhteita päättyi (2) (3)	**725**	607	874	1 063	1 047
Kokonaisvaihtuvuus, % (2) (3)	**11**	8,7	14,3	14,6	13
Eläkkeelle jääneet (2)					
vanhuuseläke, sis. työuraeläkkeet	**113**	136	143	227	267
työkyvyttömyyseläke (4)	**22**	23	22	33	31
Keskimääräinen eläköitymisikä (2)	**61,7**	61,4	60,4	60,8	60,5
Sairauspoissaolot säännöllisestä työajasta laskettuna, % (2)	**4,6**	4,4	4,4	4,3	4,7
Konsernin tapaturmataajuus (kaikkien työtapaturmien määrä / miljoonaa työtuntia kohti)	**9,2**	7,6	14,1	11,7	13,5

(1) Henkilötyövuosiin lisätty Searailin ja Transitarin HTV:t (2021: 17, 2020: 16, 2019: 9), joita ei puuttuvan henkilöstödatan takia ole huomioitu muissa Henkilöstötietoja-luvuissa

(2) Luvut eivät sisällä VR Trackin ja VR Transpointin ulkomaantoimintojen tietoja.

(3) Vaihtuvuutta kuvaavissa luvuissa on mukana sekä vakituiset että määräaikaiset. Mittarin nimi on "Kokonaisvaihtuvuus", mutta on laskettu keskimääräinen vaihtuvuus

(4) Työkyvyttömyyseläkkeelle työsuhteesta jääneet

102-8

Henkilötyövuodet maittain, 2021

Suomi	**5 581**
Ruotsi	**1**
Norja	**1**
Venäjä	**37**
Yhteensä, keskimäärin	**5 620**

Henkilöstön sukupuolijakauma, 2021

	Miehet	Naiset
Vakituiset, %	79,7	17,6
Määräaikaiset, %	2,3	0,5
Kokoaikaiset, %	77,9	14,1
Osa-aikaiset, %	4,0	4,0
Veturinkuljettajat, lkm	1 108	59
Veturinkuljettajat, %	95	5
Junahenkilöstö, lkm	330	264
Junahenkilöstö, %	56	44

Henkilöstön ikäjakauma, 2021

	Lkm	Osuus
Veturinkuljettajat	**1 167**	
-29	44	4 %
30-49	1 037	86 %
50-	86	7 %
Keski-ikä, vuotta	40	
Junahenkilöstö	**594**	
-29	105	17 %
30-49	318	51 %
50-	171	28 %
Keski-ikä, vuotta	42	

201-1

Osingot, verot ja veronomaiset maksut (milj. €)

	2021
Osingot	**100,0**
Pääoman palautus	**0,0**
Tuloverot	**0,4**
Laskennalliset verot	**-6,2**
Välittömät verot yhteensä	**-5,8**
Rataperusmaksu	**43,7**
Ratavero	**0,0**
Investointivero	**0,0**
Ratavero- ja -maksu yhteensä	**43,7**
Muut verot ja viranomaismaksut (esim. Trafi-lupamaksut)	**0,5**
Ajoneuvovero	**0,1**
Liikenteen sähkövero	**0,0**
Polttonesteiden vero	**13,7**
Muu sähkövero	**1,9**
Energiaverot yhteensä	**15,5**
Valtiolle maksetut yhteensä	**154,1**

	2021
Kiinteistövero	**1,8**
Eläkemaksut	**51,1**
Muut henkilösivukulut	**11,6**
Työnantajamaksut yhteensä	**62,8**
Arvonlisäverot (myynnit - hankinnat)	**-7,9**
Palkkaverot (enn.pid.)	**72,6**
Tilikaudelta tilitettävät verot	**64,8**
Kaikki yhteensä	**283,4**

401-1

Uuden palkatun henkilöstön määrä ja vaihtuvuus, 2021

Alkaneet työsuhteet	**Lkm**	**Osuus**
Miehet	462	76 %
Naiset	145	24 %
Alle 30-vuotiaat	225	37 %
30-49-vuotiaat	288	47 %
Yli 49-vuotiaat	94	15 %
Yhteensä	**607**	

Päättyneet työsuhteet		
Miehet	507	70 %
Naiset	218	30 %
Alle 30-vuotiaat	154	21 %
30-49-vuotiaat	283	39 %
Yli 49-vuotiaat	288	40 %
Yhteensä	**725**	

Sisältää uuden palkatun henkilöstön Suomessa

403-9

Työturvallisuus lukuina

Työturvallisuus VR Groupissa	
Kuolemaan johtaneiden lukumäärä	0
Vakavien lukumäärä	12
Vakavien taajuus (LTIF30)	1,3
TRI-lukumäärä	182
TRI-taajuus	19,1
Tapaturmien päätyypit	Liukastuminen ja kaatuminen
Tehdyt työtunnit	9 505 951

Ulkopuolisille sattuneet tapaturmat VR Groupin työpaikoilla	
Lukumäärä	24
Vakavien lukumäärä	0
Tapaturmien päätyypit	Liukastuminen ja kaatuminen sekä terävään esineeseen itsensä kolhiminen

Työtunnit lasketaan miljoonaa työtuntia kohti. Taajuuteen lasketaan mukaan kaikki VR Groupin työntekijät.

Tapaturmia seurataan suomalaisen tapaturmavakuutusjärjestelmän ja sen mukaisen tapaturmien päätös- ja korvauskäytännön perusteella.

405-1

Hallinnon toimielinten monimuotoisuus

Toimielin	Lkm	Osuus
Hallintoneuvosto	**12**	
Mies	7	58 %
Nainen	5	42 %
Alle 30	0	0 %
30-50	6	50 %
Yli 50	6	50 %
Hallitus	**7**	
Mies	4	57 %
Nainen	3	43 %
Alle 30	0	0 %
30-50	2	29 %
Yli 50	5	71 %
Konsernin johtoryhmä	**10**	
Mies	8	80 %
Nainen	2	20 %
Alle 30	0	0 %
30-50	3	30 %
Yli 50	7	70 %
Kaikki yhteensä	**29**	

Riippumaton varmennusraportti

VR Groupin johdolle ja sidosryhmille

Laajuus ja tavoitteet

Olemme VR Groupin johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan riippumattoman varmennustoimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet VR Groupin Vastuullisuusraportissa 2021 esitetyt tiedot (jäljempänä ”Yritysvastuutiedot”) raportointikaudelta 1.1.-31.12.2021. Varmennus toteutettiin kansainvälisen varmennusstandardin AA1000 (AA1000 AS v3, 2020 (type 2) mukaisesti.

Suorittamamme riippumattoman varmennuksen tavoitteena oli arvioida:

- VR Groupin sidosryhmien osallistamista, olennaisten yritysvastuun aiheiden määrittämistä, sidosryhmien odotuksiin vastaamista ja vaikutusten arviointia yritysvastuun toimintaperiaatteita koskevan AA1000 AccountAbility AP (2018) -standardin mukaisesti;
- Yritysvastuutietojen laatua ja luotettavuutta GRI-standardin 101 Raportointiperusteet (2016) mukaisesti; ja
- Vastuullisuusraportoinnin vastaavuutta GRI-standardien vaatimuksiin perustason (Core) mukaisesti.

Johdon vastuu ja varmentajan velvollisuudet

VR Groupin johto vastaa vastuullisuusraportin laatimisesta sekä siinä esitetyistä Yritysvastuutiedoista ja niihin liittyvistä lausumista. VR Groupin johtoryhmä on hyväksynyt Yritysvastuutiedot. Varmentajana meidän velvollisuutemme on esittää suorittamamme työn perusteella riippumaton johtopäätös Yritysvastuutietojen antamasta kuvasta. Raportointikriteeristönä on käytetty GRI-standardeja ja VR Groupin sisäisiä raportointiohjeita.

Varmentajan riippumattomuus ja pätevyys

Varmentajan tulee olla riippumaton varmennuksen kohteesta. Emme ole osallistuneet Yritysvastuutietojen tuottamiseen, eikä meillä ole VR Groupin kanssa muita toimeksiantosopimuksia, jotka vaikuttaisivat riippumattomuuteemme. Varmennustyöryhmämme koostuu kokeneista yritysvastuuraportoinnin asiantuntijoista, joilla on vaadittava osaaminen varmennuksen suorittamiseen.

Lausunnon perusteet

Varmennusprosessi tulee suunnitella ja suorittaa siten, että varmentaja kerää riittävästi todisteita johtopäätöstä varten. Toimenpiteiden valinta perustuu varmentajan harkintaan ja arvioon riskeistä, että raportissa esitetyt tiedot eivät kaikilta olennaisilta osiltaan olisi laadittu raportointikriteeristön mukaisesti.

Lausuntoamme varten olemme toteuttaneet muun muassa seuraavat varmennustoimenpiteet:

- Haastatelleet johdon edustajia VR Groupin yritysvastuuseen liittyvien vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien ymmärtämiseksi;
- Arvioineet VR Groupissa sovellettavia menettelytapoja sidosryhmien osallistamiseen, olennaisten yritysvastuuaiheiden määrittelyyn, sidosryhmien odotuksiin vastaamiseen ja vaikutusten arviointiin;
- Haastatelleet Yritysvastuutietojen keruun ja laskennan vastuuhenkilöitä;
- Käyneet läpi järjestelmät ja menettelytavat, joilla Yritysvastuutiedot tuotetaan, kerätään ja raportoidaan;
- Käyneet läpi otospohjaisesti lähtötietoja ja niiden yhdistelyä vuosikertomuksessa esitettäviksi Yritysvastuutiedoiksi;
- Arvioineet Yritysvastuutietojen laadinnan evidenssiä, mittauksia ja laajuutta suhteessa raportointikriteeristöön; ja
- Käyneet läpi Yritysvastuutiedoissa esitetyt numeeriset ja laadulliset tunnusluvut sekä niihin liittyvät kuvaukset suhteessa raportointikriteeristöön.

Luontaiset rajoitteet

Varmennuksemme perustuu oletukseen, että VR Groupin meille varmennusta varten toimittamat tiedot on annettu vilpittömässä mielessä. Yritysvastuutietojen luonteesta sekä menettelytapojen ja sisäisten kontrollien luontaisista rajoitteista johtuen on olemassa riski sille, että kaikkia virheitä tai epäsäännöllisyyksiä ei ole havaittu. Esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa käytettyihin lähtötietoihin liittyy luontaisia rajoitteita, huomioiden tietojen luonne ja tietojen määrittämisessä käytetyt menettelytavat. Siksi, erilaisten, mutta silti hyväksyttyjen laskentamenetelmien käyttäminen voi johtaa olennaisesti erilaisiin tuloksiin.

Johtopäätös

Yritysvastuun toimintaperiaatteiden soveltaminen

- Sidosryhmien osallistaminen: VR Groupilla on käytössä kanavat sidosryhmävuorovaikutukseen ja yhtiö on sitoutunut sidosryhmien kanssa käytävään keskusteluun.
- Olennaisten yritysvastuun aiheiden määrittäminen: VR Group on määritellyt yritysvastuun olennaiset aiheet, jotka vastaavat sidosryhmien odotuksia ja merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia VR Groupin arvoketjussa.
- Sidosryhmien odotuksiin vastaaminen: VR Groupilla on käytössä toimintaperiaatteet ja menettelytavat sidosryhmien odotuksiin vastaamiseksi.
- Vaikutusten arviointi: VR Group on tunnistanut olennaisiin yritysvastuun aiheisiinsa liittyvät vaikutukset. Yhtiö on sitoutunut näiden vaikutusten hallintaan sekä vaikutuksiin liittyvien tietojen kokonaisvaltaiseen ja tasapainoiseen raportointiin.

Yritysvastuutietojen luotettavuus

Olemme käyneet läpi esitettyjen Yritysvastuutietojen perusteet. Suorittamiemme toimenpiteiden perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, etteivät Yritysvastuutiedot anna kaikilta olennaisilta osiltaan oikeaa ja riittävää kuvaa VR Groupin yritysvastuun tuloksista, tai etteivät esitetyt Yritysvastuutiedot ole kaikilta olennaisilta osiltaan luotettavia edellä esitetyn raportointikriteeristön perusteella.

Vastaavuus GRI-standardeihin

VR Groupin vastuullisuusraportointi täyttää GRI-standardien perustason (Core) vaatimukset.

Havainnot ja suositukset

Rajoitetun varmuuden antavan toimeksiantomme perustella esitämme seuraavat havainnot ja suositukset, jotka eivät vaikuta edellä esitettyyn johtopäätökseemme.

- VR Groupilla on käytössään systemaattiset turvallisuusjohtamisen menettelytavat ja toimintasuunnitelma. Vuoden 2021 aikana rautatieturvallisuudelle ja työturvallisuudelle asetettuja konsernitason tavoitteita ei kuitenkaan saavutettu. Suosittelemme, että VR Group jatkaa panostuksia turvallisuuskulttuurin kehittämiseen ja ennakoivaan turvallisuustyöhön kaikissa toiminnoissaan.
- VR Groupilla on vakiintuneet käytännöt ympäristöasioiden hallintaan. Yhtiö on määritellyt konserninlaajuiset ympäristötavoitteet ja sitoutunut Suomen tavoitteeseen hiilineutraaliudesta vuoteen 2035 mennessä. VR Groupilla on tärkeä rooli liikenteen päästöjen vähentämisessä. Vuoden 2021 aikana kehitys ei kaikilta osin edennyt asetettujen ympäristötavoitteiden mukaisesti. Suosittelemme, että VR Group jatkaa panostuksia ympäristövaikutusten pienentämiseksi ja kehittää edelleen ympäristötietojen keruun ja tavoitteiden jatkuvan seurannan menettelytapoja.
- VR Groupin tavoitteena on kehittää työntekijäkokemusta ja vastuullista toimintakulttuuria. Vuonna 2021 työntekijäkokemukseen vaikutti laajasti koronapandemia ja sen aiheuttamat seuraukset liiketoimintaan. Suosittelemme, että VR Group jatkaa panostuksia johtamisperiaatteiden mukaiseen esihenkilötyöhön, arvostavaan toimintakulttuuriin ja vuoropuheluun työntekijäkokemuksen vastuullisuustavoitteiden mukaisesti.

Helsingissä 7. maaliskuuta 2022

Mikael Niskala
Riippumaton yritysvastuun asiantuntija

Tomi Pajunen
Riippumaton yritysvastuun asiantuntija

Mitopro Oy

VR GROUP

Vastuullisuusraportti 2021

18.3.2022